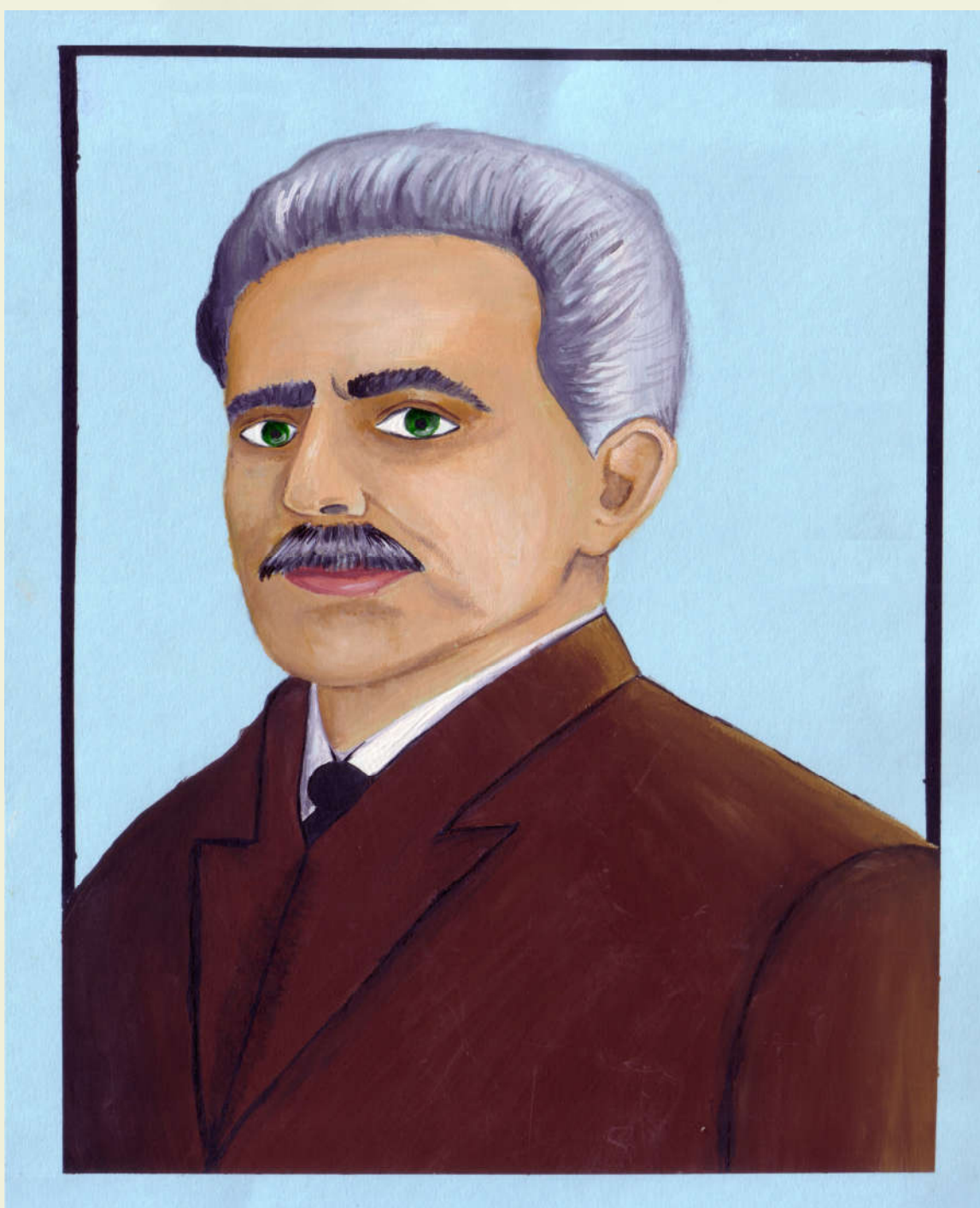

Colegiul Național „IOAN SLAVICI” Satu Mare

*Lucrările Concursului Județean
„Ioan Slavici -
clasicul moralist”*

2018

Ediția a IV-a

Redactori-coordonatori:

prof. Florica Suciu

bibliotecar Coralia Bodea

ISSN: 2501-952X

ISSN -L: 2501-952X

Grafică copertă : Adelina Manolache

„Ioan Slavici– clasicul moralist”. Iată că un concurs, gândit în urmă cu aproape douăzeci de ani la nivelul colegiului nostru și adresat exclusiv elevilor de clasa a X-a, a fost reluat în urmă cu patru ani sub o nouă înfățișare și cu o denumire atractivă tocmai prin redundanța definiției date scriitorului în ale cărui pagini de proză a renăscut tragedia greacă.

Succesul primelor trei ediții, vizibil îndeosebi prin numărul mare de concurenți, chiar și din alte județe, în pofida caracterului intrajudețean, ne-a încurajat să dăm o mai mare amploare proiectului nostru, astfel că ediția din anul acesta a fost de nivel interjudețean, fiind înscrisă în CAER 2017-2018, Nr. 24986/2/22.01.2018 poziția 850, Domeniul cultural-artistic.

Și tot anul acesta, celor două secțiuni din concurs cu participare indirectă li s-a mai adăugat una, concursul pe echipe, cu participare directă, în care elevii de liceu au avut ocazia să-și demonstreze aptitudinile de lectură și de înțelegere a textului literar și nonliterar.

Considerăm că obiectivele generale ale proiectului nostru — cunoașterea operei marelui prozator; dezvoltarea competențelor de analiză și interpretare a textului literar prin scrierea de eseuri critice originale; dezvoltarea competențelor de exprimare orală și scrisă; valorizarea impresiilor de lectură în creații plastice originale— au fost atinse prin diversitatea, originalitatea și calitatea creațiilor înscrise în concurs, dintre care 26 de lucrări au fost premiate.

Nu putem decât să ne bucurăm de inspirata alegere a lui Ioan Slavici ca patron spiritual al școlii noastre, fiindcă, iată, și prin acest proiect, răspundem crezului marelui scriitor, pentru care: „Menirea firească a școlii nu e să dea învățătură, ci să deștepte, cultivând destoinicirile intelectuale în inima copilului, trebuința de a învăța toată viața.”

prof. Florica Suciu

COLEGIUL NAȚIONAL „IOAN SLAVICI” SATU MARE
440042 Str.Ioan Slavici Nr.4, Satu Mare
Tel: 0261-71445 E-mail: secretariat@cniislavici.ro
Fax: 0261-71772 Pagina web: www.cniislavici.ro

Nr. 1682 / 24.11.2017

Avizat

I.S.J.,

Insp. școlar de limba și literatura română:
prof. dr. Boloș Natalia

Insp. școlar pentru activități extrașcolare:
prof. Miclăuș Nicu Sever

Aprobat,
Insp. școlar general:
prof. Daria Cămin

**CONCURSUL INTERJUDEȚEAN
„IOAN SLAVICI - CLASICUL MORALIST”**

–Ediția a IV-a, 2018–

ARGUMENT

Dacă Eminescu e axa fundamentală a poeziei române moderne, iar Caragiale un pilon fundamental al creației dramatice, Ioan Slavici este, alături de Creangă, cel care a pus bazele prozei noastre moderne.

Receptarea sa de către conștiința literară a contemporanilor și a urmașilor a fost însă mai lentă.

Asimilat adesea creatorilor minori ai veacului trecut transilvănean, i s-a reproșat, exagerându-se, "didacticismul" și limba "ternă". Descoperindu-i-se, mai apoi, adâncimea observației sociale și psihologice, i s-a recunoscut statutul de deschizător de drumuri în proza ardelean (I. Breazu, G. Călinescu, T. Vianu). Odată cu deceniile șapte-opt ale secolului XX, modernitatea lui Slavici este recunoscută întrutotul, prin argumente precum: "reflexia în ficțiune a subconștientului auctorial" (Magdalena Popescu) sau a unei "morale istorice" (M. Zăciu). Scriitorul se desparte cu determinare de clișeele romantismului, fiind, prin vocația de a picta medii psihologice, un precursor. Conservatorismul său merită deopotrivă a fi pus în discuție, alături de eticheta eticizmului, ce i s-a atribuit. Principiul lui Slavici nu a fost eticul, ci calitatea umană, "firea omenească", "rânduiala" - acestea înglobând eticul și filosoficul. Standardele de umanism i-au slujit ca unitate de măsură și pentru sine și pentru eroii săi, fiind, astfel, unul dintre primii care observă limba română sub aspectul de purtătoare a unor elemente de gândire și simțire specifice,

COLEGIUL NAȚIONAL „IOAN SLAVICI” SATU MARE
440042 Str.Ioan Slavici Nr.4, Satu Mare
Tel: 0261-71445 E-mail: secretariat@cni Slavici.ro
Fax: 0261-71772 Pagina web: www.cni Slavici.ro

premergând unor Blaga, M. Vulcănescu, C. Noica. Ioan Slavici și-a înțeles și asumat destinul de întemeietor, aspirând la o revoluționare a întregii societăți.

Prin basmele, nuvelele, romanele și memorialistica sa, Slavici este, alături de ceilalți clasici, scriitorul care a avut o contribuție decisivă la așezarea literaturii noastre în făgașul modernității. Întemeietor al realismului nostru modern, scriitorul va fi punct de reper nu numai pentru romanul social, ci și pentru cel psihologic, Rebreanu, Camil Petrescu sau Marin Preda neputând fi explicați în literatura noastră fără anterioritatea slaviciană.

Vă invităm, așadar, la o incursiune în creația acestui clasic moralist, precursor al romancierilor obiectivi, realiști, care a privit viața sub aspectele ei etice și din perspectiva unui fin umanitarism.

REGULAMENTUL CONCURSULUI

Catedra de Limba și Literatura română de la Colegiul Național "Ioan Slavici" în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare organizează a doua ediție a Concursului interjudețean „Ioan Slavici– clasicul moralist”.

Concursul se adresează elevilor de gimnaziu și celor de liceu, iar premiile (I, II, III și Mențiuni) se vor acorda pentru nivelul I (clasele V-VIII) și, separat, pentru nivelul II (clasele IX – XII). Toți elevii și profesorii coordonatori vor primi diplome de participare.

Concursul interjudețean "Ioan Slavici-clasicul moralist" este o manifestare culturală ce își propune promovarea, răspândirea cunoștințelor de cultură generală în domeniul literaturii, valorizarea limbajului literar și critic al elevilor, a aptitudinilor creatoare ale acestora, în vederea formării și modelării personalității lor, având ca sursă de inspirație și reper creația lui Ioan Slavici.

Specificul competiției constă în următoarele **obiective** principale:

- cunoașterea operei marelui prozator prin parcurgerea unei bibliografii date;
- dezvoltarea competențelor de analiză și interpretare a textului literar prin scrierea de eseuri critice originale;
- dezvoltarea competențelor de exprimare orală și scrisă;
- valorizarea informațiilor însușite în urma lecturii în creații plastice originale.

SCOPUL

Evenimentul urmărește, prin interacțiunea dintre instituțiile culturale și de învățământ, să încurajeze deschiderea culturală către lectură a elevilor, să valorifice potențialului creativ al acestora, pentru cultivarea simțului estetic și lărgirea orizontului de cunoaștere.

COLEGIUL NAȚIONAL „IOAN SLAVICI” SATU MARE
440042 Str.Ioan Slavici Nr.4, Satu Mare
Tel: 0261-71445 E-mail: secretariat@cnislavici.ro
Fax: 0261-71772 Pagina web: www.cnislavici.ro

GRUPUL ȚINTĂ: elevii din clasele V-VIII din școlile generale, respectiv IX-XII din liceele, grupurile școlare și colegiile existente în județul Satu Mare și în județele învecinate;

INIȚIATORI: prof. dr. Natalia Boloș, inspector școlar de specialitate pe catedra de limba și literatura română;

prof. dr. Alina Dragoș- profesor la Colegiul Național „Ioan Slavici”

INSTITUȚIA COORDONATOARE: Colegiul Național „Ioan Slavici”, Satu Mare

PARTENER: Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare

COORDONATORI: prof. dr. Natalia Boloș- din partea ISJ

prof. dr. Alina Dragoș

prof. Florica Suciu

prof. Cristina Dregan

ECHIPA DE PROIECT: bibliotecar Viorica Coralia Bodea

prof. Adela Filip

prof. Cristina Horotan

prof. Gruia Adriana

prof. Lokos Anamaria

CONDIȚII DE PARTICIPARE:

Concursul cuprinde trei secțiuni:

Secțiunea I: Eseu sau creație literară: eseu critic original asupra creației lui Ioan Slavici sau creații originale în proză (basm, nuvelă, memorii etc.) .

Textele redactate vor fi în limba română, editate în WORD, vor conține diacritice, caracterul Times New Roman, mărimea 12, iar spațierea va fi de 1,5. Un elev poate participa cu una sau mai multe lucrări. Elevii doritori să se înscrie la această secțiune vor trimite și fișa de înscriere la concurs în format electronic odată cu lucrarea/ lucrările până la data **11 mai 2018**, la adresa concurs.ioanslavici@gmail.com . Toate lucrările premiate vor fi publicate în revista online a concursului „Ioan Slavici– clasicul moralist” nr. 4/2018 (ISSN 2501-952X) ce va fi publicată pe site-ul școlii www.cnislavici.ro

Secțiunea a II-a: Aptitudini de lectură: se adresează elevilor din clasele IX-XII. Este o probă cu participare directă, desfășurată pe echipe, constând în identificarea răspunsului corect cu privire la întrebări din opera lui Ioan Slavici, precizată în bibliografia concursului, atașată acestui regulament. Durata totală a probei nu va depăși 90 de minute. Un echipaj va fi format din 3 elevi, numărul echipajelor participante fiind de minim 3 și maxim 6. Înscrierea se va realiza online prin completarea fișei de înscriere și redactarea unei scrisori de motivație. Selecția va ține cont de ordinea înscrierii și de conținutul scrisorii de motivație (criteriu suplimentar de departajare în cazul înscrierii mai multor echipe). Data limită de înscriere: **11 mai 2018**.

COLEGIUL NAȚIONAL „IOAN SLAVICI” SATU MARE
440042 Str.Ioan Slavici Nr.4, Satu Mare
Tel: 0261-71445 E-mail: secretariat@cnislavici.ro
Fax: 0261-71772 Pagina web: www.cnislavici.ro

Secțiunea a III-a Ilustrație de carte

Această secțiune presupune înscrierea în concurs a unor lucrări artistice (posibile ilustrații de carte inspirate de întreaga creație beletristică a lui Ioan Slavici) care se vor preda instituției organizatoare direct, sau prin poștă, până în data de **11 mai 2018**, la adresa: Colegiul Național „Ioan Slavici”, str. Ioan Slavici, nr. 4, Satu Mare. Pe plic se va preciza: Pentru concursul „Ioan Slavici-clasicul moralist”. Lucrările elevilor vor fi prezentate într-un spațiu expozițional în școală, pentru a putea fi văzute de către toți participanții. Un elev poate participa cu una sau mai multe lucrări. Elevii doritori să se înscrie la această secțiune vor trimite și fișa de concurs completată odată cu lucrarea/lucrările.

ETAPELE CONCURSULUI:

- primirea lucrărilor: în perioada **1 martie- 11 mai 2018**;
- jurizarea și stabilirea câștigătorilor: **14- 30 mai 2018**;
- desfășurarea concursului pe echipe: **30 mai 2018**
- festivitatea de premiere: **30 mai 2018**;
- publicarea lucrărilor în revista online a concursului „Ioan Slavici– clasicul moralist” nr. 4/2018: septembrie 2018

Comisia de jurizare va fi alcătuită din profesori de limba și literatura română, oameni de cultură locali.

Se vor acorda premii și diplome pentru nivelul I (clasele V-VIII) și, separat, pentru nivelul II (clasele IX – XII).

Diplomele vor fi trimise premianților în decurs de o lună de la data premierii.

Nu se percepe taxă de participare.

Date de contact:

prof. Florica Suciu : 0742393698, flori_suciu@yahoo.fr

prof. dr. Alina Dragoș : 0753349186

prof. Cristina Dregan : 0741617700

Director,

Prof. Simona Păcurar

SECȚIUNEA
CREAȚIE LITERARĂ—gimnaziu

Regina iubirii

Sabou Georgiana, cls. a VII-a C
Colegiul Național „O. Goga” Marghita, jud. Bihor

A fost odată ca niciodată, pe un tărâm uitat de lume, un rege care avea trei fecioare frumoase, că la soare te puteai uita, dar la dânsle, ba! Aveau păr vâlvoi, ochi strălucitori ca lacrimile, cu piele albă ca spuma laptelui.

Au trăit fericiți, până când, într-o zi, regele se îmbolnăvi rău, simțind că moartea îi e aproape. Stând pe patul lui regal, își chemă fiicele la el și le spuse:

- Eu de trăit pe pământ mult nu mai am, dar viață bună am cugetat. Am avut grijă de acest palat, de toți țărani, și mai ales de voi, fetele mele. Nu lăsați să piară familia! Eu multe cuvinte nu mai pot spune, dar să știți că am ascuns un secret falnic de voi. De 100 de ani, regatul nostru se războiește cu regatul vecin. Eu nu am putut duce lupta până la final. Una dintre voi va trebui să devină regină și să conducă oștile împărăției. În temnița din turn este ascuns ceva care drumul vi l-a arăta. Pe mine mă veți afla mereu unde m-ați lăsat.

Cu ultima putere, împăratul își sărută cele trei fete, apoi își dădu duhul. La înmormântarea lui au venit toți sătenii, toate animalele pădurii, oameni din toate colțurile lumii. Mare plânsete și jale au dus bieții oameni, acum rămași fără rege.

Într-o noapte, fiica cea mare a regelui s-a gândit să meargă să caute oglinda. S-a dus ea, și s-a dus, până a ajuns în fața temniței. Acolo, o statuie mare în formă de corb păzea grățiile. A încercat fata să pătrundă în interior, dar în zadar. Când voia să pună mâna pe încuietoare, o mulțime de spini năvăleau asupra ei. Fata era plină ochi de sânge. Se gândi să renunțe, căci altfel risca să se rănească mai rău.

Următoarea noapte, fiica mijlocie a încercat să facă același lucru. A mers în fața temniței, dar când să pătrundă în interior, spinii îi făceau sângele să curgă ca apa râului. Fata renunță, și se duse să se culce, pretinzând că nu s-a întâmplat nimic.

În a treia noapte, mezina familiei voi să viziteze turnul împărăției. Se duse, cântând, până ajunse și ea în fața temniței. Graiul ei a făcut că din tulpinile cele ascuțite să răsară cei mai frumoși trandafiri.

Dintr-o dată, se auzi un sunet. Statuia începu să se miște și să prindă viață. Fata se sperie, dar corbul o liniștește spunându-i că de fapt el va fi lumina ochilor ei. Îi va lumina calea și va fi lângă ea ori de câte ori va avea nevoie.

Corbul îi deschise fetei ușa. Ea pătrunse în interior. Rămăsese uimită de ceea ce vedea. Pe un pat de flori, zace străbunicul ei, mort de aproape 100 de ani. Fata se așeză în genunchi și începu să plângă.

- De ce e încă aici? De ce nu a fost îngropat că toți ceilalți? Întreabă fata.

- El a fost singurul care a ținut regatul celălalt departe de noi. E eroul de care nimeni nu își mai aduce aminte. Sinceritatea ta a sensibilizat trandafirii, lăsându-te să vii aici.

Fata își șterse lacrimile și rupse un trandafir, cel mai roșu și frumos, pe care îl luă și urcă pe spinarea corbului, ducându-se la mormântul tatălui ei.

Ajunsa acolo, fata se puse în genunchi lângă mormânt și începu să plângă, rugându-l să revină dintre cei drepți în lumea aceasta.

- Nu plânge, fata mea, zise corbul. Tu ești ceea ce lumea caută de mai bine de 100 de ani. Trebuie să plecăm. Ziua se apropie, dar secretul acesta încă trebuie să rămână ascuns. Să mergi și să spui că ai fost în grădină, să nu spui unde ai fost cu adevărat.

Cei doi plecară la palat.

În zorii zilei, când se treziră celelalte două fete, fata săpa cu spor grădina împărăției.

- Vino, măi, în casă, de ne dă mâncare, spuse fata cea mare.

- Și să ne calci și hainele, puturoasă jigodie ce ești!

Fata veni și își făcu treaba prin casă. Fetele cele mari se uitară mirate la ea. S-a făcut atât de frumoasă peste noapte, încât chiar și păsările cerului își opreau aripile când o vedeau. La cât muncea biata fată, nu avea cum să fie atât de frumoasă. S-au gândit să facă un plan. La miezul nopții, când doarme, să fiarbă apă, și să o arunce pe ea. Astfel nu va mai fi deloc frumoasă.

Zis și făcut. La miezul nopții, surorile merseră în camera fetei. Liniștită, fata dormea, fără a se gândi măcar o clipă la ce era să se întâmple. Bucuroase, fetele se apropiară de patul ei și, când erau aproape să îi toarne apa opărită în cap, apărură corbul, luă oala și turnă toată apa pe fete. Au început a plânge, a urla, a o blestema pe mezina familiei.

De la toată zarva, se trezi și fata. Când le văzu pe surorile ei în asemenea hal, se sperie. Dar nu apucă să zică prea multe, căci corbul a luat-o pe fată și a fugit cu ea pe fereastră.

- Trebuie să ne grăbim! În noaptea asta trebuie să ajungem în mijlocul pădurii de bronz.

- Acolo se află râul cu apă vie. În această noapte are cea mai mare putere.

După ce spuse asta, corbul își deschise larg aripile și zbură deasupra tuturor caselor și pământurilor.

Văzând ce s-a întâmplat, fetele au hotărât să o urmărească pe sora lor mai mică. Au luat singurul vultur pe care îl mai avea tatăl lor înainte să moară. Opărite și cu pielea arsă, tot au pornit în căutarea surorii lor.

Au mers ele de-a lungul și latul împărăției, dar nimic. La un moment dat, au văzut o pădure atât de splendidă, încât nu-și puteau lua ochii de la ea. S-au gândit să meargă să o

caute acolo pe mezină. Nu au ajuns bine să zboare peste câțiva copaci, că vulturul a și căzut ostenit la pământ. Fetele, furioase, au început să tragă de el că sa zboare, dar în zadar. Așa că au mers pe jos, fără a se gândi pericolele care le așteaptă.

Corbul cu mezina erau la râu. Apa era atât de curată, încât îți era milă să bagi mâna în ea. Dar, de voie de nevoie, fata a luat apă într-un vas de lut, care era în temniță, și au pornit grăbiți înapoi.

- Cu această apă vei reuși să învingi regatul celălalt, dar întâi va trebui sa devii regină.

- Și cum vom face asta? Eu sunt cea mai mică.

- Tu ești cea mai demnă. Te vei duce în temniță, iar cu această apă vei uda chipul străbunicului tău și al tău. Dar tot cu această apă va trebui să uzi și trandafirii.

- Si ce se va întâmpla?

- Vei deveni regină.

După aceste spuse, corbul își deschise aripile și plonjă direct în turnul regatului. Fata merse la mormântul străbunicului ei și începu să îi cânte și să îl ude și pe el și pe ea cu apa vie pe față.

La un moment dat, bătrânul începu să se miște. Fata se sperie. Bătrânul își mișcă încet pleoapele. Niște cuvinte începură să îi iasă din gură.

- De acum, tu vei stăpâni acest regat, și vei avea grijă de el ca de propriii fii. Totul stă în mâna ta.

Apoi o lumină puternică inundă încăperea. Noua regină este chiar cea mai neașteptată!

Bătrânul închise ochii, și reveni în poziția de mort.

După câteva minute, un tropăit de cal se aude de afară. Fata merge să vadă ce se aude. Un călăreț singuratic a pătruns în curtea regală.

- Hei! E cineva aici? strigă călărețul.

- Ce cauți pe aceste meleaguri la așa o vreme târzie?

- M-am rătăcit în noapte. Am fost la vânătoare și m-am avântat prea tare prin aceste locuri. Dacă aveți un pat și o farfurie și pentru mine, aș fi mulțumit.

- Poftește!

Bucătăresele îl serviră pe acest necunoscut cu mâncăruri felurite, fără a ști cine este el cu adevărat. De fapt nu avea unele din cele mai pure intenții. Era unul din fiii regelui inamic, care a fost trimis să ajute la următoarea invazie.

- Aici te poți odihni. Dacă ai nevoie de ceva, cere cu toată încrederea.

Bărbatul încuviință și se duse la culcare. „Ce fată frumoasă!” își spuse în gândul său. „Cum aș putea eu să o ucid?” Se gândi cum ar fi mai bine. Să își ajute regatul să câștige sau să își ajute inima să fie fericită?

După miezul nopții, pătrunse în camera fetei cu un cuțit în mână. Se apropie de patul acesteia și ridică cuțitul, dar inima lui era prea sensibilă. El trezește în grabă fata.

- Scoală-te, n-auzi? Strigă el. Armatele noastre sunt în drum spre voi. Trebuie să le oprim. Nu mai avem mult, vino!

- Poftim? Tu ești unul dintre dușmanii mei, tu ar trebui să fii ucis!

- Vreau doar să te ajut.

Regina a mobilizat gărzile. În noaptea următoare, armata inamică a ajuns la porțile regatului, dar armata regală a fost pregătită. Lupta a durat 49 de zile și 49 de nopți.

Într-o noapte, corbul veni la regină.

- Iartă-mă că nu am fost lângă tine în aceste zile, am fost plecat. Războiul trebuie să înceteze. Tu îl iubești, nu-i așa?

- Offf, corbule... ce m-aș face fără tine? Îl iubesc, dar dragostea noastră nu poate urma niciun drum.

- Împărtășește-ți iubirea! Totul depinde de alegerea inimii!

Fata a mers plângând în temniță. A spus tot ce îi apăsa sufletul străbunicului său.

- Dacă ar sta timpul în loc...

Și apoi coborî, speriată de o liniște nimicitoare. Toți s-au oprit în loc. Prințul veni în fugă spre regină.

- Ce ai făcut? întrebă el.

- Îmi împărtășesc iubirea, răspunse ea.

Apoi au fugit pe câmpul de luptă. Au luat toate armele și le-au ars ,apoi au mers și au unit mâinile a câte doi ostași inamici, până ce fiecare era strâns de mâini cu inamicul său. Timpul a repornit. Când toți s-au văzut că se țin de mână cu inamicii lor, și-au pus aceeași întrebare „Ce se întâmplă?”

- Va războiți de ani de zile! Nu credeți că ne-am săturat? Iertarea e principiul fericirii! Noi doi ne iubim și vrem să ne împărtășim iubirea! Vrem să fie pace! Din acest moment, ca regină, declar că acest război a luat sfârșit!

Bucurie mare între cele două regate la cele auzite! Dar nu una le-a fost surpriza.

Bărbatul a cerut-o în căsătorie pe regină.

Nuntă mare avea să aibă loc. Înainte de aceasta, regina merse la străbunicul său.

- Dacă ai ști cât de fericită sunt, dar mi-aș dori să fie și tata lângă mine. Din spate, se auzi o voce șoptind:

- Eu am fost mereu lângă tine! Dacă am stat cu trupul în mormânt nu înseamnă că am pierit cu sufletul.

Atunci, fata și-a dat seama că tatăl ei era de fapt corbul care în tot acest timp a fost lângă ea. Fericire mai mare că aceasta nu se putea săvârși.

La nunta celor doi au venit împărați și împărătese din toate colțurile lumii. Au venit săteni și animale din tot regatul, chiar și porcii au participat, pe post de mâncare. Mare petrecere, care a durat trei zile și trei nopți, fără încetare. Așa au trăit tinerii toată viață, poate că mai trăiesc și acum, dacă nu s-au prăpădit. De surorile reginei, nu s-a mai auzit

nimic. Au fost trimise gărzi să le caute, dar în zadar. Nu au mai fost găsite. Iar vulturul a venit acasă și le-a lăsat acolo, nu se mai știe nimic de ele. Poate le caută și acum, dacă nu s-au plictisit gărzile.

Dar despre tinerii noștri, au învins și o suferință de zeci de ani, împărtășindu-și iubirea. Așa a fost să fie, iar eu așa v-am povestit. Am încălecat pe un curechi, și v-am spus povestea dintr-un ziar vechi.

Cazul J.R.

Miruna Iles, clasa a VII-a

Colegiul Național „Ioan Slavici”, Satu Mare

Era o nouă zi de lucru pentru Jess Clarck. Din biroul ei se uita în jos pe geam la multele mașini care așteptau să treacă. Era o obișnuită dimineață în Londra. Astăzi era ziua când Jess și George Watson trebuiau să scrie în arhivă toate cazurile din ultimele șase luni. La un moment dat, Jess a observat ceva ciudat la un caz. Decedatul se numea James Rogers și murise în urmă cu trei luni. Ce era ciudat era cauza decesului și faptul că nu auzise niciodată de acest caz. Jess lucra în poliție de mai bine de cinci ani. Acesta fusese găsit mort în mașina sa cu centura pusă, în Tamisa.

- George! Uită-te aici! Nu ți se pare ciudată cauza decesului? Și ce știi despre acest James Rogers?

- Parcă este puțin dubios, recunosc. Știu că îi mergea bine înainte să moară. Și-a cumpărat niște locuri în care a pus panouri publicitare, dar unul dintre panouri era pus în fața magazinului London Town. Vânzările magazinului au început să scadă pentru că oamenii nu mai vedeau magazinul și nu mai era așa de cunoscut. Cei de la London Town au negociat agresiv cu Rogers, dar fără succes.

- Am de gând să redeschid cazul. Vom începe chiar acum. Tu cu Michael vedeți dacă poate fi posibil să ajungă o mașină în acea poziție pur și simplu, iar eu și Petter facem o mică vizită la London Town. Ne vedem peste trei ore tot aici, pentru a prezenta ce am aflat.

Peste trei ore Jess și George s-au întâlnit.

- Deci, ce ai aflat?

- În tot acest timp, eu și Michael am încercat să punem o mașină în acea poziție, dar nu am reușit și am și lovit mașina. Nu cred că este posibil, în plus mașina lui Rogers părea intactă. Sigur a fost mâna cuiva care avea pică pe Rogers pentru că îi mergea bine. Tu și Petter ce ați aflat?

- Mai nimic. Dar mi s-au părut suspecti.

O mică bătaie s-a auzit în ușă. Era Lisa Manleth, secretara, care a venit să o informeze

pe Jess că este așteptată în biroul șefului secției de criminalistică, Tony.

- Jess! Intră! Ia loc. Am auzit că ați redeschis un caz. Este adevărat?

- Da. Am redeschis cazul cu James Rogers pentru că mie și lui George ni s-a părut suspectă moartea sa.

- Ei bine, te-am chemat aici ca să te informez că acest caz este și va rămâne închis definitiv. Avem totul sub control. Nu vă pierdeți timpul cu acest caz banal. Vă interzic să mai investigați acest caz și dacă nu îmi urmați ordinele, vă voi concedia pe toți cei implicați. Sper că vă este clar. Ești liberă!

- Da, domnule!

Câteva ore mai târziu Jess, George, Petter, Michael și Lisa s-au dus în sala de mese. Era liniște totală la masa lor.

- Salut! Pot să stau cu voi la masă? întrebă Kevin care observase că s-a întâmplat ceva.

- Sigur! îi răspunse Jess, care se gândea de ce Tony nu îi lăsa să se ocupe de caz.

- Lisa mi-a spus ce s-a întâmplat și îmi pare chiar foarte rău. Știu că voi doar voi ați să ajutați, continuă Kevin.

- Chiar nu înțeleg de ce. Eu voi continua cercetările. Nu mă pot lăsa chiar acum. Cazul acesta mi se pare chiar curios și aș vrea să îl deslușesc. Vreți să mă ajutați? Dar dacă da, vedeți că s-ar putea să vă pierdeți slujbele.

- Nu contează, spuse George. Eu voi continua.

Michael, Lisa, Kevin și Petter vroiau să continue investigațiile. Petter era proaspăt absolvent al academiei și ar fi fost păcat să își piardă slujba, dar el decise să își ajute prietenii.

- Bun, spuse Jess. Ne vom împărți în trei grupe. Kevin și Lisa stați cu ochii pe Tony, Michael și George stați cu ochii pe cei de la London Town, iar eu și Petter vom face o vizită familiei Rogers.

În aceeași după-masă Petter și Jess au făcut o mică vizită familiei Rogers. Nu au aflat nimic nou, iar Kevin, Lisa, George și Michael au aflat că Tony s-a întâlnit cu Natasha Konev, patroana magazinului London Town și că au discutat.

În același timp Tony era cu ochii pe cei șase fără ca ei să aibă nici cea mai mică bănuială. Oamenii lui Tony, care îi supravegheau pe Kevin, Lisa, Jess, Petter, Michael și George au adunat dovezile necesare ca să demonstreze că cei șase continuau investigațiile.

A doua zi toți cei șase au fost chemați de urgență în biroul șefului Tony. Acolo au stat cel puțin două ore discutând. La final Tony a stabilit să își țină cuvântul și să îi concedieze pe toți cei șase care au fost implicați.

- V-am prevenit! Și v-am spus să nu vă puneți cu Tony Machiavelli, dar voi nu m-ați ascultat. Și este foarte păcat, Petter, căci numai de două luni ai absolvit academia, dar tu ai vrut să îți riști cariera. Păcat!

Toți șase au fost concediați, iar Tony a rămas șeful secției până la moartea sa misterioasă, la două luni de la aceste evenimente. London Town a avut un profit

considerabil de atunci încolo.

Cazul a rămas un mister o perioadă mai lungă de vreme.

Întâmplări de neuitat...!

*Fedorca Alexandra, clasa a VIII-a
Școala Gimnazială Mircea Eliade*

Un murmur simfonic mișuna printre ramuri, traversând diademele verzi ale naturii precum o zână ce lasă în urma bății de aripă polen. Alergam printre tufele încărcate cu zmeură, țopăiam în naivitatea mea copilăroasă cu părul nocturn și bucele neascultătoare, negricioase. Respirația fiecărei flori se contopea în vântul cald cu mii și mii de gânduri ale sufletului meu pofticios. Seva naturii plutea invizibilă pe aripile fluturilor. Părinții mei se străduiau să mă ajungă din urmă, dar inima mea sălta și inspecta curioasă fiecare nuanță, fiecare zâmbet gravat prin izul crud de iarbă. Mi se părea năstrușnic să mă regăsesc într-o oază. Un paradis care sălășluiește aici... pentru eternitate... sub ochii noștri, iar noi trecem în goană pe lângă defileuri ale arborilor, nu le auzim doinele și tainele.

Am resimțit pe pielea mea rumenă o privire de caramel topit. O pereche de ochi ageri mă spiona cu precauție din spatele unei frunze de stejar. Albastrul furtunos al irișilor mei a poposit asupra sa, încercând să descifrez teama, dar și dorința sa de a deveni prietena mea. Mi-am aplecat capul ușor într-o parte, îngăduindu-i să aleagă dacă îmi va dărui încrederea ei sau va uita legătura platonice și bruscă dintre sufletul ei necuvântător și spiritul meu de copil. S-a strecurat pe sub frunză, ieșind la iveală sub o sferă de lumină albă care s-a adăpostit prin răcoarea pădurii. Blana sa cafenie părea de cupru sub razele poznașe. Veverița și-a îndreptat privirea spre mine, parcă provocându-mă să-i fiu camarad. Aștepta doar aprobarea mea. Încet, am încuviințat rânjind copilărește. Am cutezat să devin matelotul său, am îndrăznit într-o clipă decisivă să transpun o iubire care trăia în mine și mă îndemna mereu să o dau mai departe. Am făcut o piruetă, fustița de balerină plutind în jurul meu. Pomeții îmi erau pigmentați în umbre roșiatice din pricina emoției. Era firesc să simt cum rațiunea o ia la vale și eu doar chicotesc? Mama și tata m-au găsit, stând acolo, minunată precum în fața unui templu maiestuos. Îmi pot închipui și acum acei ochișori mari, larg deschiși spre vise, în care veverița mă însoțea, acei pomeți pronunțați. Mă pot imagina, rotunjoară și pufoasă, nerăbdătoare.

- Mami, mami! Sunt onorată! Vai, m-a ales pe mine dintre atât de mulți drumeți! Uite, acolo în acel stejar, ne privește sfioasă pentru că pe tine nu te-a analizat încă. În inima mea a privit meticuloasă și mi-a găsit sufletul corespunzător și potrivit pentru al său. Râsul cristalin a trepidat precum un ecou în surdină. În mine mocnea zvâcul ludic, de parcă tocmai atinsesem cu palmele razele sau alunecasem pe o reflexie a lunii prăfuite și

aterizasem pe roua unei dimineți trandafirii. Oare mama nu pricepea....? Mă tot întrebam mofturoasă.

- Scumpa mea, o vom lua cu noi dacă acesta îți este capriciul, dar veverița este zburdalnică, trebuie să facem o vrajă și să o adormim. Doar tatăl tău stăpânește această putere nemaivăzută... Haide! Ne mai plimbăm și el ne va striga când totul este pregătit.

Copleșită de o asemenea dragoste și compasiune omenească pe care o emanau părinții mei, am continuat să alerg neobosită prin desișul adânc. Pe când undele fierbinți de lavă au pătruns fără curtoazie printre crengi, precum un preludiu al nopții, am înțeles că soarele își apleacă somnoros genele și adoarme. Răcoarea mi-a înfrigorat trupul, semn că deja razele au ațipit. O bufniță și-a făcut auzit glasul precum un orologiu, o ultimă pasăre a încântat spiritul naturii cu trilul său și pe când greierii își acordau ghitarele, tata ne-a strigat.

Ani la rând, pe primul raft al bibliotecii, Mariana (căci așa m-am decis să o numesc) m-a privit cu acei ochi de cărbune. Ani la rând mi-a văzut sufletul crescând în piept precum un buchet. La fiecare apus așteptam să se rupă vraja, dar o iubeam cu fiecare resursă din mina inimii mele. Abia anul trecut am aflat că veverița ce șade cumpătată pe raft este împăiată, cea din pădure fugise, dar tatăl meu gonise până la o tarabă din apropierea pădurii, unde o găsisse pe Mariana. Chiar acum, sunt la încheierea acestei întâmplări și simt cum mă privește, mă cercetează. Îmi place să mă gândesc noaptea, când mai stau la discuții cu astrele (le-am dat și lor câteva porecle) că veverița încă stă pribeagă prin pădure și poate că mă așteaptă loială sau poate că povestim aceleiași stele.

Copilăria

*Ostate Flavia, clasa a VII-a C
Școala Gimnazială Mircea Eliade*

*“Fă-te sufile copil
Și strecoară-te tiptil
Prin porumb cu moș și ciucuri
Ca să poți să te mai bucuri.”
Tudor Arghezi*

Copilăria este cea mai frumoasă perioadă a vieții: fără griji, plină de jocuri și zâmbete. Acest tărâm minunat cei mici nu l-ar părăsi, iar cei mari ar dori să-l revadă măcar din când în când.

Jocul și joaca sunt elemente caracteristice copilăriei, ele îi dau farmec, reprezentând

o modalitate prin care copiii descoperă lumea înconjurătoare.

Cât de frumoase sunt jocurile și jucăriile! Te joci singur și camera pare a fi plină de copii. Te joci și râzi, te joci și plângi, te joci și crești. Atunci părinții îți spun : „Ești mare, gata cu joaca !” Te supui și nu înțelegi de ce trebuie să părăsești acest tărâm pe care îl credeai al tău pentru totdeauna. Să fii copil înseamnă să fii tu însuși, să fii fericit și să iubești.

Pe de altă parte, copilăria reprezintă și vârsta mirării. Dorim să le știm pe toate și rămânem mirați de primul fulg de nea care ne atinge obrazul, când privim zborul unui gingaș fluturaș, când valurile ne înghit primul castel de nisip și când frunzele uscate cad supuse la picioarele noastre.

Tema copilăriei fericite i-a inspirat pe mulți povestitori și poeți din literatura română și universală. Din păcate, în zilele noastre auzim că există pe lume și copii nefericiți, fără copilărie. Dacă aș fi o zână bună măcar pentru un minut aș transforma cu bagheta mea magică tot ce este rău și urât în lucruri frumoase. Toți copiii de pe această planetă, indiferent de religie și rasă merită să fie fericiți, să aibă o familie, să crească înconjurați de dragoste, să aibă o copilărie fericită de care să își amintească cu drag.

Dar copilăria nu e numai o vârstă biologică, ci și o stare de spirit. A fi copil nu înseamnă neapărat a fi infantil, ci înseamnă a privi lumea cu ochi plini de bucurie, curiozitate și mirare. Nu întâmplător în tradiția creștină îngerii sunt deseori reprezentați sub înfățișarea unor copii, ca simbol al nevinovăției și curățeniei.

O luptă uitată, o ramă rămasă

Fabian Miriam, clasa a VII-a

Colegiul Național „Ioan Slavici”, Satu Mare

Plouă... Stropii mari și dolofani, dar grațioși, bat în fereastra-mi închisă și spartă aici-colo în colțul de sus din partea dreaptă. E rece, dar nu vremea aceea rece cu care ești obișnuit. Un rece venit parcă din lumina stinsă a unor inimi de cristal cândva pline de speranță. Mirosul de tutun puternic venit din camera de alături, zgomotele stropilor dansatori, frigul, toate îmi duc gândul la o luptă uitată sau neștiută de oamenii de rând. Sângele proaspăt și rece de pe câmpul de luptă aduce o pată de onoare în plus țării noastre. Un strop care pătează ușor și melancolic pământul călcat în picioare de restul. Puncte negre pe care eram obișnuiți să le asemănăm cu niște țânțari minuscule care nu reprezentau niciun pericol, acum înseamnă căderea de pe poziția bine știută din fruntea patriei.

Mitralierele, la care ne uitam cu atâta fascinație mută, răsună acum în cel mai

îndepărtat colț al câmpului de luptă. Ne zgârie urechile până și cu cel mai firav sunet. Tancurile, care se aflau întruchipate cu cele mai mici detalii în colecția de jucării a fiecărui băiețel, zgârie bietul pământ până la ultimele-i nivele. Înaintează repede și într-o clipită din jucăria inutilă se formează o armă neuitată. Din trompa-i lungă pe care o asemănam cândva cu o pâlnie din hârtie ies acum bombe și, o dată cu ele, și răsuflarea oamenilor.

Sapă-ți groapa, soldat! Că altfel mori și tu! Și ce tristețe are să mai fie în familia ta! În oamenii aceia cu chipuri senine care te așteptau mereu cu zâmbetul pe buze, cu mâncarea pe masă și cu sufletele încălzite și lucitoare de la lumina blândă și mângâierea lui Dumnezeu.

Urlă unul, urlă altul, urlă toți pe rând... unii de durere exterioară, alții de durere interioară. Uite-i acolo pe frații Năstase. Se zbat, trag din puști și se apără între timp. Și uite cum cel mic, Ilie, un băietan de 16 ani, frumușel, puternic și cu atâtea visuri pentru viitor pe care ni le povestea fără frică atunci când îl întrebam... Îi luceau ochii, i se înroșeau obraji și odată cu aceștia, i se încălzea și inima, fiind atât de încântat pentru anii ce urmează... Cine ar fi crezut că din comoara aceea, pe care o purta cu atâta mândrie în piept ar fi rămas doar sângele și praful puștii?

Și uite-l cum cade... cum se prăbușește ușor, ușor, lăsând în urma lui doar un urlet puternic de durere. Văzându-l prăbușit și înconjurat de o baltă roșie de sânge precum căpșunile, fratele lui, Gheorghe, fuge și el, iar când îl vede, cade în genunchi... Dintr-o dată mii de lacrimi îi spală noroiul de pe față, umezindu-i obraji fierbinți... Și urlă, urlă cât îl țin puterile:

- A MURIT ILIE! A MURIIIIITTT!..., punându-și ușor capul pe pieptul lui și sărutându-l pentru ultima dată. Se ridică apoi cu inima-i în bucățele minuscule și mai revoltat decât oricând. Se întoarce cu ochiul la corpul firav al lui Ilie, ce zăcea întins fără suflare pe pământul acum pictat în roșu. Pământul pe care și-au vărsat sângele românașii noștri uitați de lumea de acum. Apoi fuge... fuge cât îl țin picioarele ca să își găsească familia. Dar când ajunge în sat, aceștia nu mai erau acolo. Plecaseră în zone îndepărtate, pașnice și sigure.

Acum stă în altă cameră, fumând tutunul pe care i-l dă bunicul și sorbind din cupe de argint gustul dulce al răzbunării. Probabil se mai gândește și el din când în când la familia-i ascunsă undeva în lume... și desigur, la Ilie... Dormi în pace, suflet blând! Și dormiți în pace voi, toți, care ne-ați sfințit pământul cu sângele vostru, pus precum o pecete roșie pe plicul în care se află povestea țării noastre! Mulțumim! Grație vouă, oameni minunați!

**SECȚIUNEA
CREAȚIE LITERARĂ—liceu**

Ceai de mușețel

*Tomoiagă Tamara Beatrice, clasa a XI-a,
Liceul Borșa*

Sunt condamnată să îmi arunc amintirile într-un cufăr, pe care, legat de mâna mea, îl voi purta o viață întreagă. Oricât de tare s-ar îngreuna, sunt părți din el de care nu reușesc să mă despart...

Mulți cred că oamenii trăiesc doar în prezent... Eu însă nu îmi regret trecutul, deși îmi umple paginile caietului zilei de azi. Nu am fost niciodată genul de persoană care să scrie jurnale... Știu că recitind pagini ale propriei vieți, voi regăsi întâmplări din fundul cufărului, de cele mai multe ori dorite, uitate.

A scrie un jurnal e o greșeală mai mică decât să îți lași gândurile să îți adoarmă, peste noapte, în minte... fiindcă se vor stabili acolo definitiv.

De ce uneori cerneala doare, parcă amestecată cu sânge?... Sunt curajoși cei capabili să scrie despre ei, astfel aruncându-și cufărul desfăcut curioșilor ce se adună să vâneze amintiri pentru cuferele lor goale.

Am întâlnit oameni care uită. Acești oameni sunt fericiți.

Nu știi prea multe despre oameni. Sunt alergică la felul în care vorbesc, la felul în care se comportă. Aș vrea să cred că nu sunt ca ei... Mi-e imposibil să las pe hârtie vreo urmă, ceea ce am făcut în anii trecuți... M-ar dura să îmi amintesc cât de diferit era totul.

Și totuși e ceva de care aș vrea să mă descarc...

Îmi creionez vag un joc de stele ce se nasc pe o boltă neagră... Îmi amintesc de dulceața vânăta a nopților în care nu dormeam de fericire.

Cerul e mai negru parcă..., fortăreață care în intensa-i voluptate se pierde în ochii goi, oboșiți, atât de plânși...

Cât mai rezistă sufletul să trăiască în nesomn?...

Văd cum sălbăticită neregularitate din chipul privit în oglinda mea capătă o nouă înfățișare.

Un zâmbet timid se strecoară în colțul gurii, când fața pare că mi s-a luminat.

E lumină?...Sau doar razele dimineții pe care, fără să o aștept, o doream? Lumina se prăbușește peste trup și se naște din trup, deci nu e lumină... Două stele cad, alte două se nasc imediat, deci nu e noapte...

Lumină nu e, nici soare nu e, deci nu e zi... Ce văd în oglindă acum?

Teamă... Buzele prea roșii îmi dau de înțeles că așteaptă ceva. Nu e vorba de un sărut... Au nevoie de... Corpul începe să mi se cutremure. E ca și când zidul ce se ridică mândru cândva stă să se dărâme.

Cu ce ți-am greșit, zidule, ca după atâta timp, întărindu-te, să cad?...

...Mă prind de pat, îmi pierd echilibrul, mâna ce se sprijină prinde piciorul tău. Te privesc de jos, zâmbești... Oare e un vis frumos?

Eu... eu când am zâmbit ultima oară?...Probabil înainte ca tu să devii cadavrul fericit ce doarme în patul meu...

Demult, când noaptea era ziua ta, iroseai ore întregi, privindu-mă în întuneric...

Mă lipesc aproape moartă de pământ. Sleite de ultimele puteri, buzele care la începutul nopții ardeau, par să devină cenușii.

Visez... „În vis, aud o muzică ritmată, dar blândă, venită de foarte departe: nu mă deranjează, e chiar suavă, îmi amintește de ceva aproape uitat, atât de îndepărtat și de uitat, încât îmi dau lacrimile. Totuși, nu-mi amintesc de ce-mi aduce aminte, mă las legănat de ea, cu ochii umezi de vis.”

În sfârșit, lumină!...Un soare care a întârziat bate nebun la geam să îl las să intre... O putere stranie mă cuprinde, mă prind de oglindă, o privesc. Sunt iar eu! Și asta doar fiindcă tu ești în spatele meu și mă îmbrățișezi.

Patul e gol, soarele își face loc printre așternuturi. Ce mult doare o noapte în care tu nu ești treaz...

Urmează să pleci iar ??? Dacă da... mă cuprinde frigul.

Obişnuiai să îmi explici cum ceaiul de mușețel este cel mai bun remediu pentru insomnii. Ar trebui să îmi fac un ceai? Oh, nu! Nu ar avea același efect ca și cel făcut de tine.

...Amintirea unei obsesii...

Revederea

*Lișcă Alexandra, clasa a XII-a F
Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare*

E ora cinci dimineața. Aerul rece îmi pătrunde până în măduva oaselor. Lăsasem geamul deschis peste noapte, era evident din moment ce mă pun la somn după miezul nopții și mă trezesc în fiecare zi atât de devreme, încep să uit lucruri esențiale sau simulez că le uit. Privesc pe geam, încă e întuneric, zorii zilei întârziă să apară, dar ochii mi se adaptaseră deja la mediul privat de luminozitate și puteau distinge cu ușurință elementele ce compuneau cadrul monoton și insignifiant. Cu toate că priveai ce se observă de la

fereastra camerei mele e aceeași mereu, îmi dă un sentiment de certitudine, mă face să simt că aparțin locului, că fac parte din ceva mai presus de mine însămi: teiul din fața casei mele își deschide frunzele ce par niște pleoape pline de somn, strada pustie și stearpă mă așteaptă să cobor și să-i calc trupul pictat în dungii albe. Cerul tenebros capătă substrat, deoarece uitându-te îndelung la el te poartă într-o altă dimensiune lipsită de opacitate, singura sursă de lumină e biserica ce se zărește în orizont cu cele patru cruci argintii ce conferă o atmosferă taxidită. Privind în stânga și în dreapta, constat că toată lumea doarme, casele sunt și ele adormite, învăluite în beznă, singura diferență între dimineți este că, uneori, mă întâmpină cu degete de ploaie și atunci ele sunt atât de frumoase, iar aerul lor solemn și monumental simbolizează veșnicia. În ultimii ani diminețile de la ora cinci au reprezentat uvertura tuturor zilelor de școală și, deși le consideram o maledicție, admirarea acestui decor infailibil mă determina mereu să pierd noțiunea timpului. Imuabilitatea lor reprezintă de fapt o necesitate, monotonia devine interesantă și, paradoxal, dinamismul se confundă cu stagnarea. În speranța că substanța material-vitală va umple golurile din sufletul meu, îmi încerc latura optimistă și dau play acestei zile, îmbrăcând o pereche banală de blugi, un tricou vechi, adidașii oboșiți și zâmbetul stereotip. Părăsesc casa în nădejdea că mă voi întoarce înapoi în scurt timp și că totul va rămâne intact și nestrămutat. Autobuzul care pornește la ora șase așteaptă în stație, prezintă conștiincios abonamentul și mă așez la geam, îmi place să stau aici deoarece mi-e ușor să admir pitorescul peisaj și să evit învâlmășeala ce se creează pe culoarul îngust al autobuzului.

Ațipesc, însă mă trezește un glas notoriu, spunând: E liber locul acesta?, aprob fără prea multă implicare, reluându-mi somnul însă acum nu mai pot adormi... răscolesc cutiuța cu amintiri din sertarul sufletului meu și fac o selecție a acestora îndepărtând toate evenimentele și gândurile negative. Picăturile uriașe de ploaie se ivesc pe sticla geamului prăfuit al autobuzului și îl lovesc puternic, asemeni unor gloanțe, ploaia deasă afundă pământul și mistuie totul în jur, parcă s-au rupt zăgazurile cerului, natura descrie o atmosferă apocaliptică, fără scăpare, animată de sunetul unui tunet ce paralizează totul în jur. Odată cu picăturile dese de ploaie, lacrimi curgeau șiroaie pe obrajii mei în amintirea trecutului pe care țineam morțiș să-l readuc în prezent, ploaia continua să-și verse năduful asupra lumii, iar eu să mă întorc în timp. Nostalgia care mă cuprinde e doar o distanță, unele gânduri par prea mature pentru a fi înțelese, iar sentimentele contradictorii duc bătălii în sufletul meu... diminețile de la ora 5 erau total diferite acum câțiva ani, drumul spre școală era încărcat de energie pozitivă și voioșie alături de un suflet jovial care mă făcea să mă simt ocrotită, weekendurile stând la televizor uitându-ne la tenis, mâncarea italienească pe care o pregăteam împreună cu minuțiozitate, calmul cu care trata fiecare situație, răbdarea cu care mă asculta vorbindu-i despre tot felul de lucruri, înțelegerea de care a dat dovadă mereu în ceea ce mă privește, echilibrul ce îl caracteriza și armonia tuturor calităților și defectelor sale... acestea îmi lipsesc acum, sufletul pe care îl descriu s-a

schimbat, rămân doar episoade ce se derulează permanent în mintea mea, necesitând mereu actualizare, din pricina faptului că uitarea le poate înlocui neconținut.

Ploaia a încetat fără să-mi dau seama, iar autobuzul se oprește într-un loc pustiu ce nu pare a fi o stație amenajată, e ciudat, deoarece, mergând mereu cu autobuzul nu s-a mai întâmplat să ne oprim în acea zonă. Un bărbat misterios se urcă în autobuz, pare bătrân, poartă un palton negru de stofă, pantaloni negri și largi și pantofi din piele cenușie foarte bine îngrijiți, vorbește cu șoferul însă mi-e greu să aud ce spune, din pricina zgomotului creat de ceilalți, la scurt timp iese din autobuz foarte grăbit. Deodată am senzația că îl cunosc, mă ridic de pe scaun și mă lungesc vrând să privesc afară înspre bărbatul care îmi părușe atât de cunoscut, în speranța că îi voi distinge trăsăturile feței. Încremenesc, am impresia că nu văd bine și fără să stau pe gânduri îmi fac loc către ieșire, dând la o parte pe toată lumea ce îmi stătea în cale, îi cer șoferului să oprească și înțelegând că e o urgență nu ezită, oprește, iar ușile autobuzului se deschid pentru mine. Alerg până aproape de el, sunt emoționată și simt cum îmi tremură tot corpul, nu-l mai văzusem de atâta timp și mă obișnuisem să-mi hrănesc sufletul cu amintiri legate de el, acum mă aflam în fața lui cu ochii în lacrimi. Gâtul îmi e uscat, buzele îmi sunt amorțite, nu am puterea să rostesc niciun cuvânt, iar trupul îmi e înfipt în pământ, îl văd emoționat iar remușcărilor se văd pe expresia feței sale dar în fața faptului împlinit, totul poate fi dat uitării, acest om va fi mereu o parte din mine, acest om e tatăl meu.

Revoluția cuvântului

*Cîmpan Bianca Alexandra, clasa a XII - a D
Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare*

Capitolul I

Zgomot, urlete, împușcături... nu ne-am putut auzi nici măcar pulsul, era un întuneric de nepătruns, o briză rece mi-a lovit splina și, cu ea, un tremur puternic mi-a zguduit corpul. „Un geam a fost spart.” mi-am spus în gând, în timp ce frica era lacăt la buzele mele, crăpate de spaimă. Părul mi s-a ridicat măciucă, iar ochii mi-i simțeam scoși din orbite, încercam să-mi văd picioarele dar eram într-o negură prea aspră. „Doamne, adu-ne lumina. Ajută-ne, pe noi, copiii tăi de veci pierduți în aprigi bătălii și asupriți de alții ce nu cred în tine! Dă-ne lumina!” m-am rugat la Tatăl nostru cu ce a mai rămas din speranța mea. Și totuși, a continuat, aceleași orori îmi erau aduse de vânt spre a fi auzite. Ce am făcut de am ajuns în așa hal? „Exist.”, mi-am răspuns cu o durere sfâșietoare în suflet. Cu toții eram pedepsiți pentru că trăiam. Nu era drept, dar cine a spus că lumea va fi mereu plină de dreptate?

La miezul nopții am prins și noi un moment de liniște, era o alinare amară. Știam că încă suntem în pericol și totuși mă bucuram pentru acea liniște de moarte, al cărei glas nu era întrerupt de vreun pistol sau de vreo voce ruptă de suferință ce striga după ajutor. Ajutor? Puțin erau cei care se încumetau la așa ceva, Stalin ne-a luat tot ce aveam.

Aproape tot, ne rămăsese speranța, credința și dragostea. Îl detestam pe Gheorghiu pentru ceea ce-i făcea României. „Marioneta' lu' Stalin! Porc împutit!” îmi venea să strig în gura mare, să mă audă de aici, din București până-n Kremlinul lui Tătuca. Îmi venea să-i împuşc pe toți. Sovieticii nu erau decât un ghimpe în tot ceea ce realizasem până acum. România, țară bogată. România, țară furată..

- Auziți?

- Ce să auzim? E liniște.

- Mda, dar poate e o capcană. Liniște a fost și-nainte de război și uite unde suntem!

- Hai, mai termină! Închide-ți gura aia spurcată sau ți-o închid eu.

- Cineva să iasă și să tragă un ochi pe hol, poate chiar au plecat.

- Mă îndoiesc.

- Mă duc eu, am zis într-un final. Uram când se certau între ei, mereu aceleași certuri copilărești. Dar vai, ce mi-aș dori ca azi să ne certăm pe altceva decât viața noastră. Pe o înghețată sau o ciocolată! Le-am și uitat gustul! Speram ca după infernul ăsta să-mi satisfac papilele, de o vreme încoace numai 300 de grame de pâine puneam în gură și câteodată pește, în zile cu noroc.

M-am ridicat în picioare, mi-am și pierdut echilibrul puțin. Eram ditamai studentul de nouăsprezece ani la Litere iar câteva zile de stat în șezut, pe podeaua rece a laboratorului secției de Științe, m-au doborât.

- Frate, ești bine?

- Da, trebuie doar să mă dezmeticesc un pic.

- Păi hai mai repede. Mor de foame.

Mi-am dat ochii peste cap, când nu-i era lui Ștefan foame? Putea să aibă numele celui mai puternic războinic din lume că el tot un bufon rămânea. Poate de aceea l-am și plăcut de prima dată. Aducea umorul în tovărășia noastră. Mă împrietenisem cu trei băieți de la Litere în primul semestru de la universitate: Casian, cel sensibil și romantic, mereu visător; Ambrozie, nemuritorul, foarte deștept, câteodată mă întrebam dacă există ceva pe lumea asta de care el nu știe, și Ștefan, căruia îi era mereu foame, dar nu de carte. Cu greu l-a convins muma-sa să vină la facultate, noroc cu româna care-i plăcea, căci în rest era complet absent.

Am împins ușor ușa dulapului de metal care ne-a devenit lăcaș timp de câteva zile și am pășit delicat, ca să nu scot nici un zgomot. Trebuia să fiu precaut, nu știam dacă ofițerii Securității au plecat cu adevăratele din incinta facultății. De când a intrat Armata Roșie în România, teroarea a fost singurul lucru prezent în viața noastră, restul erau toate trecătoare. De la mâncare, la prieteni, toate dispăreau încet.

Laboratorul era într-un haos total: scaunele de metal pe care cu câteva zile în urmă stăteau studenții de la Științe, mesele erau aruncate peste tot, unele fiind chiar distruse în adevăratul sens al cuvântului, microscopul și eprubetele ce altădată prezentau noile descoperiri erau acum de domeniul trecutului, manualele și notițele erau murdare de urmele de bocanci pe care le lăsaseră ofițerii, unul dintre geamuri era spart, probabil din cauza unui moment de furie nestăpânită, până și ceasul, ce nu demult îndruma oamenii spre timpul absolut, era pătruns de un glonț. Totul era cât se poate de clar, dacă fiecare clasă arăta în așa fel, studenții și profesorii au fost ridicați pe sus. Cine știe ce li s-or fi întâmplat... poate au fost executați, închiși, deportați... Orice se putea întâmpla în noua Românie. Speram totuși că au existat și supraviețuitori care au reușit să evadeze. Aveam nevoie de martori, aveam nevoie de luptători, altfel... sistemul ne va mânca pe toți de vii.

Cu multă atenție, am străbătut podeaua ce a devenit o mare de sticlă și mizerii și am

ajuns la ușa laboratorului. Am crăpat-o și mi-am scos capul cât să verific dacă mai exista vreun om prin preajmă: nu era. Facultatea era pustie.

- E liber, am spus într-un final cu un glas scăzut.

- În sfârșit, ce ți-a trebuit așa mult? mi-a reproșat Ștefan care la prima lui întâlnire cu noul laborator a rămas mut.

- De asta, de asta mi-a trebuit așa mult, i-am spus în timp ce mâinile mele au gesticulat în jurul haosului în care stăteam.

Nimeni nu a mai reușit să scotă un singur cuvânt, stăteam cu toții, uitându-ne unul la altul de parcă nu ne-am văzut de un milion de ani. Totul devenise din ce în ce mai clar, ne aveam doar unul pe altul. Dacă nici studenții facultății nu au fost scutiți de un atac Securist, atunci ce șansă ar fi avut familiile noastre? Eram singuri. Dintr-o dată, ne-am prins unul de celălalt și ne-am îmbrățișat. Lacrimi ni s-au năpustit în ochi, gândindu-ne că mamele și surorile noastre ar putea fi în colhozurile din Siberia sau că tații și frații noștri ar fi închiși în penitenciarele friguroase unde lumina nu străbătea ca să aducă speranță. Probabil că gestul nostru a fost văzut ca un act de sfințenie deoarece lumina lunii s-a abătut asupra noastră precum un reflector asupra scenei. „Mulțumesc. Mulțumesc că ne-ai lăsat să ne avem unul pe altul. Mulțumesc.” a fost tot ce am putut să îngân cu un glas pierdut în aceea noapte de octombrie.

N-am să uit cum a început totul: 11 octombrie 1949, Universitatea din București, strada Mihail Kogălniceanu. Un atac Securist - Sovietic s-a năpustit asupra iubitei noastre instituții. Trei zile mai târziu, am rămas doar noi: trei studenți de la Litere din anul I, bobocii cuvântului care acum ca niciodată, se iubeau precum frații. Eram pe cont propriu. Dar nu aveam să ne lăsăm pradă comunismului, aveam să devenim luptători sau cum îi numesc ei pe cei ce au curajul să lupte: dușmani ai patriei.

Capitolul II

Am fugit. Am fugit toată noaptea căutând supraviețuitori. Sălile de curs erau toate într-un haos total, facilitățile universității erau vraște, până și cancelaria unde profesorii aveau și ei o pauză de cafea era complet ruinată. Tot ce a fost vreodată Universitatea lui Cuza a dispărut fără urmă sub violența ofițerilor. O durere cumplită ne-a cuprins văzând obiectele și încăperile ce altă dată ne primeau cu bucurie. În acea lună de când sosiserăm la universitate, ne făcuserăm o familie iar instituția era acel "acasă" departe de casa natală, un nou loc unde să te simți în siguranță și unde fericirea îți bate la ușă. Să-ți vezi a doua casă în ruine era o suferință la fel de mare ca atunci când îți vezi propria locuință în flăcări. A fost atroce, iar problema era că această rană va dura anii să se închidă, va rămâne mereu ca o cicatrice pe inimă. Iar noi nu eram pregătiți pentru așa ceva.

- Oh, Doamne..! I-am auzit pe Casian strigând cu glasul lui blând, ușor bătătorit de negura ce ni s-a abătut asupra noastră.

- Ce este? am întrebat toți trei deodată.

- Aoleu... a fost primul cuvânt al lui Ștefan la vederea bibliotecii. Ultimul lui strop de umor s-a risipit precum o picătură de apă în nemiloasa Sahara.

Biblioteca universității, locul nostru cel mai drag unde petreceam ore în șir împreună, citind, discutând noutățile, criticând noua modă de la Paris sau doar pierzându-ne timpul râzând, era doar un morman de ruine prăfuite. Columnele romane ce țineau acoperișul maiestuos al clădirii erau aruncate pe ici -pe colo, de parcă s-au trezit giganții din vechea Grecia să o calce în picioare și să o rupă în două cu mâinile lor enorme. Rafturile de lemn ce sclipeau în lumina adusă de soare erau acum doar niște așchii prăpădite în ciment.

Lampioanele pe care Casian le admira cu un respect deosebit pentru eleganța lor erau sparte și aruncate de parcă ar fi doar niște gunoaie. Mesele și scaunele erau doar niște bucăți de lemn plate, arătau de parcă tancul a trecut peste ele și le-au făcut plăcinte. Acestea toate au fost doar nimicuri ce ne suflau în suflete milă.. Dar ce ne-a terifiat a fost uriașul morman de cărți în flăcări din mijlocul haosului. Lucrurile ce ne făceau fericiți erau acum în flăcări iar ochii noștri refuzau să vadă altceva decât cadavre: cadavrele autorilor mult iubiți și a personajelor ce altă dată impresionau cu caracterul lor puternic ce suflau curaj studenților. O pancartă era înfiptă în pământ, ce scria pe ea îi era cunoscut numai lui Ambroziu, iar acesta era prea traumatizat ca să mai poată gândi: Читайте на, румынский вы умрете! (Chitayte na rumynskiy, i vy umrete!).

- Pentru numele lui Dumnezeu.. Au ars până și Biblia! Și regulamentul universității... S-a dus tot! Tot ceea ce aveam! Absolut tot! Ne-au luat și amintirile! a țipat Casian printre lacrimi.

- Blestemați să fie sovieticii și porcii ce-i urmează... a stropșit Ștefan printre fălcile sale puternic strânse în timp ce venele din ființa lui mai aveau puțin și explodau.

- Ambroziu... ce spune? i-am șoptit prietenului meu.

- Citiți Română și veți muri..

- Nu ne pot face asta! Suntem patrioți! Ne iubim țara! Doar așa am fost crescuți de mici copii! a protestat Ștefan.

- Se pare că trebuie să înveți să o urăști de acum încolo..

- Nu vreau și nu am s-o fac! Țara asta poate să ardă în flăcări, că eu tot aici rămân s-o iubesc! Doar sunt pui de dac!

- Nu prea ai de ales, Ștefane! Crezi că nouă ne este ușor? i-a răspuns Ambroziu cu un glas atât de calm, încât și pe mine m-a enervat.

- Și ce vrei să fac? Să fug ca lașul?!

- A pomenit cineva de fugit? Stăm și luptăm, că doar suntem neam de oameni dreți și bravi.

Am zâmbit, am știu că Ambroziu a pus cap la cap un plan pentru a învinge sistemul. Era un geniu până la urmă, dacă ar fi fost după mine, îl făceam deja decan! La ce minte sclipitoare avea.. putea să-i joace pe Stalin și Hitler la mâna cea mică, tot ce aveai de făcut pentru a-l provoca era să-i iei ceea ce îi era mai drag pe lume: cartea. Iar din păcate pentru domnul Gheorghe Gheorghiu – Dej, lupta a început. Putea el să fie regele de pe tabla de șah, din câte știam eu, chiar și pionul îl poate încolți și într-un final, înfrânge. Aveam încredere că Ambroziu va fi acel pion.

- Mihnea..? mi-am auzit numele scos cu puțină putere rămasă în vocea lui Casian.

N-au murit la Plevna în zadar
străbunii din legende și din povești,
o dovedesc prea clar
cuvintele: Sunt, Ești.

- Și n-au murit în zadar
părinții părinților noștri la Mărășești,
o dovedește prea clar

vorba care-o zic azi: Sunt, Ești, mi-a continuat Ambroziu poemul.

- În Tatra n-au murit în zadar
părinții noștri cei tineri, cerești.

Nu le-a trebuit mult lui Ștefan și Casian să-și dea seama că vorbele lui Nichita erau urări spre luptă. În doar câteva secunde, lacrimile lui Casian s-au uscat pe pomeții lui fini, iar furia de pe chipul lui Ștefan a dispărut, fiind înlocuite de o înfocare măreață.

- Iată-ne, rostim cu mândrie și clar: Sunt, Ești, am spus cu toți la unison, în timp ce brațele noastre s-au cununat într-o îmbrățișare puternică, în timp ce ochii noștri străluceau la vederea primelor raze de soare ce aduceau speranța și vise spre o lume mai bună, mai liberă.

Știam ce aveam de făcut, aveam să luptăm pentru crezul nostru, pentru fericirea noastră, pentru libertatea noastră, pentru prietenia noastră, dar cel mai important, pentru carte. Aveam să ne dăm și ultima picătură de sânge pentru cuvântul românesc ce din generație în generație îmbărbătează suflete și crește eroi.

Casian Neguroiul, Ambroziu Catrinca, Ștefan Anastroie și Mihnea Păcura, 14 octombrie 1949, București, Republica Populară România. Țineți minte aceste nume, deoarece într-o zi le veți întâlni în manualele de istorie. Aveam să pornim o revoluție.

Capitolul III

Se înnorase, cerul albastru de octombrie s-a preschimbat într-o mantie de cenușă deasupra Bucureștiului. Doar avea și motive, cel de-al Doilea Război Mondial era încă în plină desfășurare. Holocaustul lui Hitler făcea ravagii în continuare, iar lagărele de muncă forțată ale lui Stalin deveneau din ce în ce mai pline. În astfel de momente îți vine să te întrebi ce înseamnă viața? Cât de valoroasă este aceasta? Și de ce tocmai nouă ni se întâmplă asta, de ce tocmai acum? Un lucru este cert pentru Liga Secretă Șoimii Aurii, cartea era singurul scop al vieții. Trăiau pentru a transmite mai departe cuvântul celor din trecut și a celor ce luptă pentru România. Cuvântul avea să dăinuie și cele mai negre zile. Cuvântul era o binecuvântare.

- Ana Blandiana și Paul Goma au scris din nou, a spus vocea groasă și înăbușită a unui bătrân, se părea că vremea rece l-a cam prins pe nepregătite.

- Da? Atunci acestea sunt vești extraordinare.

- Într-adevăr. Americanii devin din ce în ce mai fascinați de lucrările românilor. Să sperăm că iau aminte de durerea din spatelul lor și ne vor ajuta să ieșim din totalitarismul ăsta ce ne numără zilele.

- Nu știu de tine, bătrâne, dar eu sunt mai vioi ca niciodată. Americani sau nu, eu n-am să stau cu frica-n sân și să aștept după un prinț pe un cal alb.

- Mihnea, chestia asta pe care o faceți voi... nu știu dacă îți dai seama, dar e foarte periculoasă... Vă jucați cu focul tinerilor.

- Hai mă, da' ce-s eu?! Șoricel? Sunt sprinten și viteaz, vorba lui Ștefan! Nu mi-e mie frică de Dej, de-abia de știe cine-i ală Dickens! Și se crede bun la joaca cu Americanii și Englezii!

- Îți admir curajul și devotamentul, dar n-aș vrea să te știu pe lista neagră doar din cauza cărții...

- Domnule Mincea, nu vă faceți atâtea griji! Dumneavoastră trebuie doar să vă însănătoșiți și de-o fi să vă găsească, noi vă vom salva. No-i fi eu pui de dac dacă nu mă țin de cuvânt. Aveți încredere în noi. Nu v-am fost noi mereu alături când librăria voastră avea nevoie de haiduci?

- Da, ați fost. De aceea am fost de acord să vă ajut să procurați materiale.

- Dar le-ați adus, nu?

- Da, direct de la poștă. Proust, Dickens, Poe, Austen, Bronte, Stendhal, Joyce și multe călimări gata să fie folosite. Dar ți le dau cu o singură condiție, Mihnea.

- Extraordinar! Chiar sunteți un sfânt! V-am cerut un Stendhal și mi-ați adus toată colecția!

- Vă sunt profund recunoscător. Dar ce condiție aveți pentru noi? Haideti, m-ați făcut curios.

- Să fiți foarte prudenți de acum încolo. Închid din ce în ce mai mulți studenți. Chiar și copii! Nu le pasă de vârstă, nu le-ar lipsi niște tineri ca voi... Mihnea, vă rog, pentru sufletul meu bătrân, deghizați-vă, a spus bătrânul în timp ce-mi întindea pachetul cu cărți, instrumente și spre surprinderea mea, măști și pelerine.

- Care va să zică, mă faceți Don Quijote de la București! Nu vă promit nimic, căci eu nu acționez singur, dar vă jur că am să fiu cât de persuasiv pot.

- Lasă prostiile, Mihnea! Astea-s vremuri grele. Armata e plecată la război cu Hitler, iar Stalin ne ia tot ce avem, Regele a fost exilat, iar patria plânge! Sunt bătrân, am o inimă slabă! Nu-mi mai trebuie și moartea voastră pe suflet!

- Domnule Mincea, jur pe tinerețea mea că vă voi face mândru.

- Mihnea...

- La revedere, aveți grijă în drum spre casă. Ne vom revedea curând, am spus în vreme ce mână mea a înșfăcat pachetul, iar picioarele mi-au pornit la drum spre lumina felinarului ce mă aștepta la capătul micii străzi lăturalnice plină de umbre.

- Aveți grijă... am auzit șoapta bătrânului nostru maestru a cărui umbră devenea din ce în ce mai mică.

Am început să fug cât de repede mă țineau picioarele, știam că se apropia miezul nopții și că odată cu el apăreau și ofițerii pe străzi. În cele două săptămâni de după asediu, băieții și cu mine ne-am găsit un adăpost uitat de lume: un vechi bloc de apartamente închis încă de dinainte de Primul Război Mondial pentru riscuri de cutremur. Deși era șubred și abia se ținea în picioare, mă îndoiesc că un cutremur ar apărea așa din senin ca să ne pedepsească pentru faptul că am încălcat proprietatea cuiva. Căutasem prin tot complexul pentru un apartament a cărui cheie se afla încă în incintă ori a cărui ușă era ușor de spart. Spre surprinderea noastră, găsisem o cheie ruginită într-un ghiveci cu o floare moartă încă plantată. Se ofilise, dar totuși mai era acolo, ceea ce mă făcea să mă gândesc la situația României de fiecare dată când treceam lângă ea: om fi noi într-o perioadă neagră, ne-am ofilit noi, dar încă rezistăm.

La ușă mi-am bătut numele în codul morse, era modul nostru de a rămâne precauți. Din când în când îl mai schimbam, deoarece din ce în ce mai mulți partizani au început să ne caute pentru a crea alianțe. Am devenit așa de cunoscuți prin lumea umbrelor încât primeam telegrame codificate de la clienți. Cartea era încă la modă, totuși nu mulți se aventurau să mai citească în limba română. Toți știau prea bine că o foaie cu limba română le puteau aduce moartea. Rusa devenise o limbă oficială în țară iar mai nou nici nu puteai să mergi la magazin să-ți iei rația fără limba aia a lor, putredă. „Nu știu ei ce e frumusețea!” spunea odată Ștefan, revoltat de decizia lui Dej asupra reformei învățământului. Școlarii au fost obligați să învețe să scrie și să citească în rusă, un lucru absolut dezgustător. De aceea am înființat liga, ca toți cei care au prins drag de lectură și de țară să aibă ce citi. Că doar nimeni nu ar putea vreodată să distrugă limba română. Ușa s-a deschis.

- Mihnea! Ai dat de maestru?

- Cum să nu! Și de noutăți! am spus în timp ce am dat buzna în apartamentul nostru prăfuit.

- Și? Ce se mai întâmplă în lume?! a spus Ștefan cu o vioieșie în glas. Recent, i-a revenit spiritul umoristic în timp ce ne confesam copilăria unui altuia. Devenisem frați la propriu. Dacă m-ai fi întrebat acum o lună dacă aș fi murit pentru idiotul ăsta, aș refuza din toată ființa mea, acum mi-e prea drag ca să-l las singur în voia sorții. Toți patru

simțeam la fel, ne aveam unul pe altul, dar ce-am fi fost fără grija și afecțiunea celuilalt? Mâncare de porci!

- Românii se revoltă peste hotare și disidența ia amploare, le-am spus, în timp ce Ambroziu securiza ușa și ferestrele cu o atenție de lup.

- Oh, ce mă bucur! Să știi că s-a aprins și aici focul.

- Serios? am întrebat oarecum mirat. De când a sosit comunismul în 1944, tot ceea ce au făcut românii e să dea din cap și să-și accepte soarta. Nu-i condamn, îți trebuie un caracter de fier să i te împotrivești Bărbatului de Oțel.

- Ambroziu, spune-i.

- Minerii au început o grevă în Valea Jiului, iar multe alte județe au început o grevă împotriva industrializării în masă.

- Ne revenim în minți, oameni buni!

- Era și timpul. Rația este oricum foarte mică. Măcar așa poate scoatem ceva mai mult.

- Ei, gata. Hai la scris. Din câte văd eu, Mihnea ne-a adus o pradă destul de mare.

- Pot să le citesc mai întâi? a întrebat Ștefan cu un glas suav și cu ochii mari de cățeluș. Era mezinul nostru, deci copilăriile lui ni se păreau oarecum adorabile.

- Ai să le citești în timp ce le transcrii. O să-ți placă, i-am spus cu un zâmbet pe față. Ochii lui s-au făcut dintr-o dată două stele. Mi-a apucat pachetul și l-a deschis cât se poate de stârnit de curiozitate. Nici nu-mi venea să cred că acum câteva luni nici nu voia să dea la Litere. Avea un apetit enorm pentru opere aventuroase, se vedea erou. Acum înțelegeam de ce l-au numit Ștefan, era o înclinație spre tot ce e periculos, dar just.

Încetul cu încetul ne-am pregătit locurile, eu scriam la masă, deși intenționam mereu să-l las pe Ștefan, dar el întotdeauna alegea dușumeaua, îmi era frică că într-o zi se va îmbolnăvi, nu aveam medicamente și nici bani. Ambroziu folosea peretele ca suprafață plană, iar Casian scria pe pat. Nu ne permiteam o mașină de tipărit așa că scriam de mână: pagini după pagini după pagini de povești de peste hotare, dar și românești. Ce bucurie era când primeam un Arghezi sau vreun Eminescu, mai că nu ne crăpau inimile de fericire. „Cuvântul românesc la cel mai înalt nivel și cel mai frumos crez.” spunea Casian cu un glas duios, câteodată mă întrebam de ce nu se făcuse actor. Putea să recite poeme de dragoste de parcă chiar el le scrisese și putea să aducă opera la viață cu o așa magie, încât nici Houdini sau Nostradamus nu-l puteau egala.

Manuscript după manuscript, copie după copie, asta făceam zi de zi: scriam pentru ca alții să citească. Nu ceream bani, doar ca secretul să fie păstrat și poate, câteodată, un gram de mâncare. Totuși primeam mult mai mult, clienții veneau de cele mai multe ori la sediul nostru improvizat, dar aveam și ocazii când ne întâlneam cu ei la o locație incognito. Mă rog, prezența clienților în apartamentul lor îi făceau cunoștință cu situația lor existențială, prin urmare mai primeau și ei un pic de ajutor la povara vieții. Era un schimb de recunoștință: ei erau recunoscători pentru misiunea noastră literară, iar noi pentru că trăiam o zi de pe urma donațiilor.

- Mihnea, ce sunt astea? m-a întrebat Ștefan în timp ce ținea ridicate cele patru pelerine negre și cele patru măști albe de pasăre. Simțeam ochii tovarășilor mei ațintiți asupra mea.

- Un cadou. Vrem, nu vrem, unii ne țin grija. Avem persoane care țin la noi, nu numai la misiunea noastră.

Zâmbete s-au năpustit asupra tuturor din odaie, pentru prima oră de când universitatea și-a dat duhul, cuiva îi păsa. Ne-am pierdut familiile, deci ne pierdusem speranța la iubire. Dar uitate că chiar și celui mai neașteptat aproape poate să-i pese de tine. Pentru prima dată, simțeam o căldură imensă în mica garsonieră de la etajul doi. Eram doriți, eram iubiți. Un sentiment pe care credeam că l-am pierdut pentru totdeauna ni s-a

alăturat din nou: bucuria.

- Hai, gata. Avem mult de scris, am auzit vocea stridentă a lui Ambroziu.

- Réellement mon amie, (Într-adevăr prietenul meu.) i-am răspuns, făcându-i pe Casian și Ștefan să râdă. „Un român la Paris, huh?” mi-am zis, apoi m-am alăturat orchestrei de răsete.

Era o seară friguroasă de început de noiembrie, jaluzelele scârțâiau la contactul cu vântul aprig, dar eu simțeam doar căldură, o imensă căldură.

Capitolul IV

Dimineață, 7 ianuarie 1950. Tocmai mă întorsesem de la o întâlnire cu un client, mica străduță unde ne-am stabilit locul de comerț era chiar departe, dar sigură. Totuși, mi-a luat o bună bucată de timp să ajung înapoi la apartamentul nostru. Aveam o surpriză pregătită pentru amicii mei.

- Unde e Ambroziu? am întrebat cu o oarecare voioșie în tonalitate. Eram fericit, aveam să le fac ziua mai bună ca atunci de Crăciun, când am venit acasă cu un pui și o ciocolată primite de la un client de seamă. A fost cea mai bună zi din toată iarna aceea cruntă, eram cu toții bucuroși și veseli, uitasem de situația grea din care făceam parte, cântam veseli colinzi și povesteam amintiri. Ne aduceam aminte de tradiții.

- Nu știu, nu s-a mai întors de aseară, mi-a răspuns Casian cu un tremur în voce. Era clar că nu era în apele lui cu Ambroziu dispărut. Casian era o fire tandră, de aceea el era primul să se îngrijoreze sau să presimtă anumite probleme ce se puteau isca din micile noastre certuri. El era și cel ce ne împăca.

- Nu a mai sosit de atunci? Seara pe la ora șapte Ambroziu a plecat din apartament cu un entuziasm de nemaivăzut pe chipul său serios. Nu l-am oprit și nici nu l-am întrebat de ce, nu voiam să-i stric bucuria, dar aveam să îl întreb dimineață. Tot ce i-am spus este să se deghizeze pentru a nu fi în pericol, m-a ascultat și a plecat pe ușă.

- Nu... a spus Ștefan cu o voce joasă ce-i reda tristețea.

- Ciudat. Aveam ceva pentru el, pentru noi toți, mai bine spus, dar mai mult pentru el, am spus în timp ce mâna mi-a coborât în buzunarul paltonului, iar apoi am scuturat o cutie de ceai de merișoare.

- Ceai?! De unde ai ceai?! a strigat Casian cu sclipiri în ochi.

- Doamna Răducan ni l-a trimis ca dar, pentru că i-am transcris „Mândrie și prejudecată” se pare că e cartea ei preferată.

- Tipic ei, o adevărată divă, a spus Ștefan sub un rânjet și un răsset.

- O Marie Antoinette de-a binelea, i-am răspuns la mica sa glumă iar apoi i-am aruncat ceaiul în mâini.

- Fraților... eu cred c-ar trebui să-l căutăm pe Ambroziu... au trecut mai mult de șaptesprezece ore de la plecarea sa.

Am stat puțin pe gânduri, dar știam că Casian avea dreptate, Ambroziu nu lipsea niciodată atât de mult, fie el și cel mai fericit om de pe pământ, era atipic lui. Așa că am hotărât să-l căutăm. În câteva minute, eram pe strada principală a Bucureștiului, căutându-ne prietenul.

- Ambroziu! Ambroziu! striga Casian din toate puterile, avea să se oprească din când în când, doar era ianuarie! Totul e un ger, de la zăpada de jumătate de metru la țurțuri de pe acoperișurile blocurilor vechi, bătute de crivăț.

- Mihnea, de ce s-au adunat oamenii în fața poliției? m-a întrebat dintr-o dată Ștefan, aducându-ne pe mine și pe Casian la realitate, departe de strălucirea purei zăpezi.

- Nu știu, hai să verificăm. Am făcuți câțiva pași înspre poliție, scuzându-mă de la

fiecare persoană pe care o împingeam pentru a ajunge în primul rând. Mi-aș fi dorit să nu o fac niciodată.

- Oh Doamne, Dumnezeu! a exclamat Casian în timp ce mâinile sale i-au acoperit gura crispată. Ștefan avea ochii cât oalele, iar eu nu puteam crede ce vedeam: Ambroziu atârna deasupra scării poliției, ținut de un nod în jurul gâtului. Corpul îi era acoperit de vântăi, iar fața îi era plină de sânge, în mijlocul frunții... o urmă de glonț. Cadavrul îi era ciobit de către ciori care ciuguleau din el de parcă ar fi o sperietoare. În mâinile sale era masca sa albă de pasăre și o pancartă pe care scria în rusește: Вы пишете письма, вы умираете (Vy pishete pis'ma, vy umirayete) .

- Casian..? încercam să-l aduc la realitate, îndemnându-l cu un cot să-mi traducă, dar el era prea șocat ca să mai scoată un singur sunet.

- Scrii scrisoare, mori, mi-a răspuns un bărbat din mulțime.

- Scrisoare? Cui să-i scrie Ambroziu o scrisoare? l-am întrebat pe Ștefan care mi-a răspuns cu o mișcare slăbită din umeri că nu știe.

- Mamei și surorii lui, a vorbit același bărbat.

- De unde știți?

- Sunt poștaş, băiete, dar nu înțelege greșit, și eu am auzit de el azi dimineată. Se pare că l-au prins Securității când încerca să pună o scrisoare spre unul dintre colhozurile din Siberia, Norilsk să fiu mai precis. Inteligent băiatul, a scris codificat dar se pare că sovieticii și-au luat și ei genii. Voia să trimită ajutoare, așa că l-au împiedicat, declarându-l dușman al patriei și executându-l în plină stradă. Bietul de el... mi-este milă de tinerețea lui..

- Ce? abia mai puteam respira. Ambroziu riscase atât de mult pentru o simplă scrisoare? Mi se părea imposibil, nici el nu ar fi căzut în așa plasă sau... cel puțin așa credeam.

- Îi era dor de mama și sora lui... mi-a spus într-un final Casian.

- ...? mi-am îndreptat privirea spre el, curios să aflu ce altceva se întâmplase pe la spatele meu.

- Nu te uita așa la mine.. Nici eu nu știam până acum o săptămână, l-am prins plângând într-o noapte și am stat de vorbă. Poți să fii cât de deștept vrei, tot inima conduce, iar Ambroziu era puternic afectat de lipsa familiei lui, mi-a întors Casian privirea cu lacrimi în ochi. Vreau ca toți să moară! a țipat Ștefan urmând ca să fugă afară din cercul de oameni, înapoi pe strada principală spre sediu.

- Ștefan! am strigat amândoi după el, fugind din urmă.

Am dat să văd pentru ultima dată corpul fără suflu al lui Ambroziu, se bălăngănea bătut de vântul aprig al iernii. Amintiri cu chipul său zâmbind îmi veneau în minte, vocea lui serioasă care încărcă aerul din jur cu o atmosferă plăcută, personalitatea lui aparte, inteligența de care dădea dovadă chiar și în cele mai brutale momente din viața sa. Îl admiram. Mă uram pentru faptul că l-am lăsat să plece noaptea trecută. Eu sunt cel ce ar fi trebuit să îi protejeze și totuși nu am fost acolo la nevoie. Puteam să-l țin în viață. Puteam să-l salvez! Dar nu am făcut-o și mă uram pentru chestia asta.

Ambroziu Catrinca, decedat din cauză că a iubit, 7 ianuarie 1950, București, sectorul V. Fie ca viața ta de dincolo să-ți fie mai pașnică, frate.

Capitolul V

Ne-am oprit în prag, Securității erau acolo. Al dracu! Ne-au descoperit! Ștefan era prins de un braț și de altul de doi ofițeri, alți trei ne umblau printre manuscrise iar încă doi îi arătau șefului lor măștile deghizările noastre. La sosirea noastră, aceștia și-au întors privirile lor de gheață asupra mea și a lui Casian. Dintr-o dată gerul de afară era nimic în comparație

cu privirile lor haine. Ei erau lupii iar noi eram prada. Și nu, nu mai eram o pradă grea de procurat, eram deja ca morți.

- Здравствуйте! (Zdravstvuyte!)

Am rămas muți, mintea îmi spunea să fug, dar inima îmi zicea să stau lângă noua mea familie, până la urmă eram bărbat în toată firea, nu un șoricel. Dacă puteam să lupt pentru literatură, puteam să lupt și pentru familia mea.

Văzând că nu i-am răspuns, sergentul și-a repetat fraza, dar de data aceasta într-o română stricată. Se vedea că era rus.

- Salut!

- Bună, i-am spus cu o voce cât se poate de serioasă și stăpână de sine. Îmi venea să-i dau un pumn în moaca aceea ce ne zâmbea sfidătoare. Lângă mine, Casian împietrise.

- Interesant ce făcut aici, a spus acesta cu un oarecare interes despre munca noastră.

- Mulțumim, am spus, aruncându-i o privire înfierbântată. Îmi simțeam capul explodând iar inima îmi bătea cu putere în piept.

- Vă dau o șansă, traduceți pentru sovietici și trăiți sau.., nu a mai continuat, ne-a făcut doar un semn spre capul său, degetele îi erau în forma unei puști. „Acela vei fi tu dacă nu ne dai drumul.” mi-am spus în gând, în timp ce speranța îmi ardea sufletul. Spre mirarea sergentului, răspunsul nostru nu a fost cel dorit de el.

- Нет! (Net!) am spus toți trei deodată, urmând să asistăm la atacul de furie al sergentului.

- Свиные поросята! (Svinyye porosyata!) Închideți! a urlat sergentul, aruncând una dintre măști pe jos și lăsând-o să se spargă în mii de bucățele pe podeaua vechiului nostru apartament.

- Porc împuțit ești tu, mi-am spus în șoaptă. În lunile în care am transcris manuscrisele, am învățat puțină rusă de la Ambroziu și Casian. Știam foarte bine ce vorbea sergentul, dar nu doream să-i ofer și ultima bucățică din mine. Am să țin la limba română până la moarte, cu sau fără sovietici amenințându-mă cu moartea.

În câteva secunde, ofițerii s-au năpustit asupra noastră și ne-au imobilizat, lăsându-l pe sergent să ne distrugă mica noastră garsonieră, sediul și casa Șoimilor Aurii. Mi-am mutat privirea de la sergent la Casian și Ștefan, spre surprinderea mea, nu mai aveau aceeași fețe crispate de frică. Știam că erau puternici, dar totuși, acest mic gest m-a făcut extrem de mândru. Le-am zâmbit cald, iar ei mi-au răspuns. Știam că aveau un singur gând în minte, promisiunea.

În aceea dimineață de 14 octombrie, ne-am jurat unul celuilalt că nu ne vom trăda și că nu vom părăsi limba română, că vom lupta în numele României până în ultima noastră zi. Că ne vom susține, ne vom proteja și ne vom iubi ca frații tot restul vieții. Să fiu sincer, nu credeam că toate acestea se vor întâmpla cu adevărat, dar uite că patru străini au putut să devină ceva ce numai speranța și dragostea putea oferi: o familie.

Oare ce scria în ziare în cotidianul de după această zi? Trei studenți de la Universitatea de Litere din București au fost prinși făcând contrabandă cu cărți, al patrulea a fost executat pentru că a scris o scrisoare ce avea ca destinație Siberia? Trei prostănaci și-au pecetluit soarta pentru literatură și pentru o scrisoare? Răspunsul nu aveam să-l știu niciodată, dar tot mândru eram de tot ceea ce făcusem: de familia pe care o făurisem și de bucuria pe care am creat-o marilor cititori și iubitori de țară. Eram mândru că mi-am făcut datoria de român.

Capitolul VI

14 februarie 1950. A trecut o lună și o săptămână de când ne-au arestat, de când a

murit Ambroziu, ne este tare dor de tine, frate. Am fost închiși, bătuți, malnutriți, torturați. Dacă nu ne mulțumeam cu 300 de grame de pâine în trecut, acum de abia avem 150. Dacă credeam că frigul este o tortură, nu ați văzut închisoarea.. Dacă nu ați pășit în închisoare, nu aveți cum să știți cât de mult valorează libertatea. Zilele trec mai greu aici, parcă timpul e monoton, în acest mediu plin de cenușă. Singura culoare care mai își pune amprenta pe decorul gri este roșul sângeului. Mor oameni în fiecare zi, „dușmani ai patriei”. Am devenit un criminal doar pentru că trăiesc. Am înțeles într-un sfârșit că ei nu ne vor moartea, ci suferința. Altfel, de ce n-au ținut în viață până acum? Le place, le place sunetul strigătelor de durere, le place sângele scurgându-se printre degete... Vor să se simtă superiori pe pământul nostru, iar Dej le dă aprobarea. Dar uitate că nu le iese, n-or să fie superiori până când nu-mi iau onoarea, iar din păcate pentru ei, onoarea noastră avea să dăinuie până la sfârșit.

Au încercat să ne mituiască cu libertatea. Tot ce aveam de făcut era să le dăm o listă cu clienții ligii. Am refuzat. După un timp în care nici negocierile, nici tortura și nici planul lor de a ne întoarce unul împotriva altuia prin manipularea lor de doi bani nu au avut efect, ne-au târât într-o sală de judecată. Bineînțeles, jurații erau pe jumătate ruși, iar judecătorul suprem era și el rus. Ce mai judecată dreaptă! Aveam senzația că singura judecată pură și justă pe care o puteam primi era de la Dumnezeu, după moarte. Ne credeți sau nu, ne-am obișnuit cu gândul morții. Nu ne-o doream, dar știam că era pe urmele noastre, iar într-o zi ne va prinde. Tot ce făceam în celulă era să ne aducem aminte de momentele petrecute împreună și să ne bucurăm de puținele raze de soare ce se năpusteau asupra corpurilor noastre scheletice printre barele micului geam al coliviei noastre. Asta până când a venit sergentul împreună cu judecătorul și câțiva ofițeri în urma lor, într-o zi. Ne-au tras corpurile fără vlagă până în fața penitenciarului unde oamenii deja au ajuns să vadă spectacolul de teroare. Nu-i condamnam, trebuiau să vadă ce se întâmplă cu cei ce au curajul să lupte împotriva sistemului sovietic. „Priviți, oameni buni, aveți grijă de voi.” le-am transmis prin puterea minții. La cât de malnutriți eram, mă îndoiam că reușeam să spunem un singur cuvânt. Dar uitate că am reușit.

- Ultimele cuvinte? ne-a spus sergentul care stătea în fața noastră în timp ce noi eram îngenuncheați pe pământul rece de iarnă târzie.

Ne-am întors privirile unul spre altul și ne-am zâmbit suav. A venit momentul să ne alăturăm fratelui Ambroziu, dar pe chipurile noastre nu se citea tristețe, ci bucurie, poate pentru alții bravură iar pentru ceilalți idioțenie. Măinile noastre s-au strâns cât de tare au putut, în timp ce ochii ni s-au închis obosiți iar din buzele noastră crăpate din lipsa căldurii și apei au ieșit doar două cuvinte:

- Sunt. Ești.

Și asta a fost. Cei trei ofițeri din spatele nostru au apăsat pe trăgaci. Trei împușcături au răsunat în București, sectorul V. Trei trupuri s-au făcut cenușă. Mulțimea și-a luat un ultim „la revedere” de la tinerii ce altădată le dădeau darul lecturii sau cei ce reprezentau glasurile a mii de oameni, prieteni sau cunoștințe, străini ce au auzit de povestea lor și au venit să-i conducă pe ultimul drum cu respect. Totul s-a sfârșit.

Dar din mulțimea de oameni ce plecau cu lacrimi în ochi și suspine, se auzi o voce suferindă, bătrână:

- Nu am să vă uit niciodată, băieți! Ambroziu, Mihnea, Casian și Ștefan, eroi ai cărții și ai patriei. România vă va mulțumi într-o bună zi. Vă promit.

Capitolul VII

După moartea băieților, din ce în ce mai multă lume a început să se revolte, din ce în ce mai mulți tineri au început să se implice în disidență, din ce în ce mai mulți români au

început să-și vadă adevărată valoare și să lupte pentru libertatea lor și a țării lor. „Pentru România! Pentru norod!” și „Pentru Ambroziu, Mihnea, Casian și Ștefan!” se auzea prin tot Bucureștiul, ba chiar prin toată țara. Mai aveam un drum lung până la libertate, dar eram pregătiți să luptăm.

Pragul de la mica garsonieră era din nou ocupată, dar de data aceasta de alți flăcăi, tineri inteligenți, iubitori de carte și de limba română. Toți îmbrăcați în straie populare, cu pelerini negre fluturând în spatele lor de parcă ar fi frunze bătute de vânt, iar pe chip măști albe precum porumbelii păcii. În mijlocul odăii, ținând în mână ultima mască albă a fostei generații de luptători, era un bătrân, scorojit de timp. Încet, dar cu putere, se întoarse spre noua generație de războinici, și-și puse masca cu un zâmbet pe buze.

- Sunteți gata, flăcăii mei?!

- Da, domnule Mincea! Mereu, maestre! au răspuns tinerii cu glasuri viguroase ce puteau doborî chiar și cei mai înalți munți.

- Pentru cine luptăm?!

- Pentru România!

- Mai exact?!

- Pentru Ambroziu!

- Care Ambroziu?!

- Catrinca!

- Și pentru?!

- Mihnea!

- Care Mihnea?!

- Pacura!

- Și mai?!

- Casian!

- Care Casian?!

- Neguroiul!

- Și?!

- Ștefan!

- Care Ștefan?!

- Anastoie!

- Sunteți pregătiți?! Căci lupta e aprigă, iar umbra e viguroasă!

- Mai bine ca niciodată!

- Atunci haideti, la revoluție cu voi! Revoluția cuvintelor!

Odaia ce odată răsuna a răsete de copilandri s-a umplut de urări și cântece patriotice, în timp ce mulțimea de tineri și-au luat destinul în propriile mâini și au pornit spre luptă. Bătrânul, a cărui inimă bătea de mândrie și bucurie la vederea puternicilor lui războinici, s-a întors să privească pentru ultima dată sediul Ligii Secrete Șoimii Aurii. Și cu un zâmbet plin de vioșie a șoptit:

- Mulțumim pentru serviciul făcut. România vă aparține, dragi suflete pierdute, bravi eroi și șoimi aurii. Fie ca aripile voastre să ne călăuzească cu putere și lumină!

În micul apartament se lăsă o căldură dumnezeiască, în timp ce ușa se închidea alene, obosită de la atâta luptă și necaz. O generație se sfârșise, iar alta se născuse din cenușa ei. Luptătorii aveau să fie până la sfârșitul lumii, iar cuvântul va trăi împreună cu ei, până când ultimul războinic va cădea în luptă, iar ultimul strop de lumină va fi pierdută în negura nopții. Așa a fost scris și jurat să fie pe 14 octombrie 1949.

Simți... și doare

*Dincă A. Andrea, Clasa a XI-a,
C.N. „Vladimir Streinu” Găești*

Lacrimi grele curgeau pe geamuri. Așteptam să le oprească cineva. Eram tristă, foarte tristă, mă gândeam și mă întrebam o mulțime de lucruri...

Cum poți să supraviețuiești războiului dintre trup și suflet, luptei cu tine însuși și să rămâi fericit? Bineînțeles că nu primeam niciun răspuns. Nu poate fi nimic mai dureros decât neputința de a zâmbi din tot sufletul. Te simți zdrobit când dorul te seacă de orice fărâamă de energie și de entuziasm. Fugi, te ascunzi, iar apoi te întorci mai rănit decât niciodată. Ești pe cale să explodezi precum o bombă cu ceas, dar nu poți, nu ai voie... Te închizi pe zi ce trece tot mai mult, ești mai vulnerabil, parcă tot mai slab. Durerea îți inundă venele, sângele ți se înnegrește, iar inima ți se zdrobește. Ai nevoie de atât de puțin și totuși, de atât de mult. De acest lucru prețios depinde întreaga ta existență. Și nu, nu este un diamant oarecare, este diamantul sufletului tău. Vinovăția crește din minut în minut, dar nu te poți opri, deși mintea te roagă să o faci. Suferința pune stăpânire pe tine. Nu te poți încrede în nimeni și continui să taci. Melancolia te cuprinde și nimeni nu pare să te înțeleagă, ți-e frică. Tremuri pe dinăuntru și, din nefericire, realitatea te lovește din nou, de fiecare dată, mai puternic. Îl simți chiar dacă nu este lângă tine, e viu, e strălucitor. Stropii de suferință își fac apariția, chiar dacă nu au fost invitați, și îți adâncesc golul, iar în urmă rămân răni care nu se mai vindecă. Ei nu te cred sau nu vor să te creadă, însă tu mergi mai departe și te străduiești să maschezi norul de ceață ce-ți acoperă privirea. Ai da totul pentru a-l avea, măcar preț de un minut, cel mai dulce minut. Te trec fiori prin tot corpul doar la auzul vocii sale sau doar dacă te gândești la el. Realizezi că singurătatea este cel mai iscusit ucigaș, nu te lovește fizic, dar îți sfărâmă interiorul. Mii de voci îți dictează ce să faci. Te controlează și te imobilizează fără să scoată un zgomot... Și, din nou, ești la mijloc în jocul nesfârșit al rațiunii cu sentimentele. Tânjești după glasul său, iar apoi te pierzi mereu în visuri, care sunt doar rezultatul imaginației tale și plângi. Aștepti aripi pentru a te ridica, aștepti un înger pentru a te ajuta, dar ești conștient de faptul că unicul care poate face toate acestea ești chiar tu...

Însă dezamăgirea nu te lasă, te ține captiv în lumea sa. Te gândești mereu la faptul că

nu trebuie să dezvălui ceea ce se întâmplă cu tine. Nu vrei să-i încarci negativ pe cei din jurul tău, fie că sunt doar colegi sau cei mai apropiați oameni din viața ta. Nu vrei să-i molipsești cu starea ta și totuși nu ești capabil întotdeauna să te ascunzi în totalitate. Familia te simte schimbat, iar prietenii nu au nici cea mai vagă idee despre ce trăiești în aceste momente disperate. Ai da orice pentru a schimba trecutul, dar el nu mai poate fi reparat și, așa, cazi în groapa depresiei din care nu mulți găsesc scăpare... și te doare.

Ai obosit și te înțeleg, prieten drag, și eu sunt la fel. În liniștea din încăperea rece realizez acum că, de fapt, nu a plouat... E timpul să plec și să ies pe ușă cu masca fericirii pe față...

Stea la pământ

*Timiș Bianca Gabriela
clasa a XI-a, Liceul Borșa*

*„Cum a căzut din cer purtătorul luminii, cel ce răsare dimineața? A fost zdrobit la pământ cel ce trimite porunci tuturor oamenilor...”
(Isaia 14, 12)*

Întâmplarea pe care o să v-o povestesc a avut loc într-o parte a lumii în care particulele Big-Bang-ului nu au ajuns încă. E un loc lipsit de timp și de spațiu, lipsit de legile lumii noastre, dar atât de asemănător trăirilor de aici. E povestea unei călătorii printre stele căzătoare, povestea căutării sinelui. Am căutat esența proprie în tot universul și am uitat să caut în locul în care mă aflu. Nu pot spune că nu mai am timp, mă aflu într-un loc în care nici timpul, nici spațiul nu există, am găsit eternitatea. E o poveste despre moarte și renaștere, despre alegere.

Acum douăsprezece mii de ani, pe când se puneau bazele Ierihonului, eu mă nășteam, mă nășteam undeva la poalele cetății prăfuite, dar nu din mamă și nici din tată. Părinții mei erau în ceruri și au ales să rămână acolo, eu am ales să fiu om. Ce nu știam înainte să aleg e că oamenii mor... dar o fac o singură dată. Eu am murit când m-am născut, acum sunt om și nu mai pot muri a doua oară. Eu am murit atunci când m-am rupt din cerul tatălui meu neluând în seamă plânsul mamei mele, o ploaie de comete. Regula acestei lumi, în care mă aflu acum, a acestui Pământ, e că se moare o singură dată. Eu sunt nemuritor prin fire, căci nu sunt om, sunt totuși om dar nu sunt viu, căci am murit născându-mă. Acum douăsprezece mii de ani muream, muream pentru că mi-am dorit, de altfel aștrii sunt nemuritori... Am fost un astru, încă sunt, căci nu pot muri. Respiram praf cosmic, acum respir aer, mă hrăneam cu lumină, acum mă hrănesc cu smochinele Ierusalimului, eram

uimit de supernovele fraților mei, iar acum sunt uimit de modul în care mor oamenii după ce viața se scurge prin ei. Eu nu pot muri, căci sunt viața, nu pot sta în loc, căci sunt drumul și calea și nu pot fi în aceste vremuri decât ascuns, căci sunt adevărul. Numele meu e Helel ben Shahar, nume ales de martorii morții mele încă dinainte de prăbușirea Babilonului. Rătăcesc în această lume a muritorilor de mii de ani ispășind pedeapsa nemuririi, am greșit față de cerul meu iubind oamenii, iar acum sunt pedepsit la nemurire printre muritori. Ei nu mă cunosc și nici nu mă recunosc, dar sunt cu ei aici de mii de ani. Ei nu îmi știu numele, pentru fiecare din ei sunt altcineva, am călătorit în viața mea veșnică pe tot Pământul și ei m-au numit după limba popoarelor lor: Hesperos, Samael, Phaeton, Gunkel, Hyperion, Sahamzai, Azazel, Lucifer. Azi, după douăsprezece mii de ani de rătăcire, mă aflu din nou, aici, pe Muntele Hermonului, îmi mai implor o dată tatăl să mă ridice la ceruri... dar am păcătuit, iar păcatul meu cere sacrificii, sacrificii pe care nu sunt încă în măsură să le fac... Cobor muntele șeicului, ghidat de înțelepciunea tatălui care încă nu îmi răspunde la întrebări. Cobor din nou în lumea oamenilor, nu la fel de încrezător ca atunci când am căzut, dar, acum, cunoscător al cărării. Picioarele mele goale calcă pe spini rozelor de munte și lasă picături albastre pe petalele lor roșii. Cobor poteca cu povara grea a acestor ani pământești și aud crâncenul război dintre neamuri. Aud urletele metalice ale armelor și pot vedea cum se ucide frate pe frate, om pe om. Se aude dincolo de fortăreața muntelui cum plâng copiii Siriei pe umerii copiilor Libanului. Lacrimile lor se varsă în apele Jordanului să spele păcatele lumii, păcatele părinților lor.

Continuu să cobor pe cărarea întunecată ce șerpuiește pe versant și aud șaptele celor ce mă așteaptă. Frații stau în jurul unui foc, își toarnă vin în cupe de argint și stabilesc prioritățile zilei de mâine. Ajung lângă ei și îi salut, se ridică cu toții în picioare, robele lor lungi ating pământul ridicând praful rece al nopții:

- Șalom allhem, Shahar!* un cor de douăsprezece accente diferite rostesc salutul milenar.

- Pace vouă!

- De ce urci muntele desculț tot timpul? ieși în față un bărbat scund cu pielea măslinie și ochii întunecați, adânciți sub sprâncenele negre și groase.

- Îți voi spune, Oman, mai întâi adu-mi potirul cu vin.

Arabul se aplecă după plosca pe care erau însemnate simboluri străvechi și turnă în potirul stelei lui David, întinzându-i-l rabinului ce coborâse desculț Muntele Hermonului. Îi întinse potirul și atunci, de sub mânecă ieși mâna mică și lată a lui Oman, pe degetul arătător se ivi un inel masiv din argint cu un rubin roșu în care era sculptată semiluna și steaua. Helel ben Shahar luă potirul, observând bijuteria mistică și se cufundă într-o liniște tristă, își aminti motivul existenței sale pe pământ.

- Frații mei, închin în cinstea tuturor celor douăsprezece seminții ale lui Israel. Mărit fie numele Lui!

- În veci. Amin! răspunseră toți reprezentanții popoarelor.

- Sandalele mele nu sunt suficient de vrednice să calce în Casa Tatălui, căci au trecut prin toată lumea, prin locuri fără pace. Dar acolo sus, haosul nu e primit.

Helel era mentorul frăției de mii de ani, avusese mii de descendenți în frăție și de fiecare dată când i se pusesese întrebarea, răspunsese la fel. Se întreba acum dacă a înțeles vreodată unul dintre ei răspunsul. Se apropia răsăritul, trebuiau să plece. Ieremia, rabinul evreu, cel mai în vârstă dintre ei, după Helel, nemuritorul, avea 94 de ani, acesta luă frunze tinere de fenicul și le așeză peste tăciunii roșiatici ai focului. Un fum alb, ca un nor, se ridică înspre cerul Muntelui Șeicului. Bărbații se urcară în mașinile de teren și se îndreptau înspre oraș, acolo unde aveau alte identități. Helel se așeză singur pe bancheta din spate și o lacrimă de foc i se scurse pe fața albă, azi era ziua lui, nu mai ținea cont câți ani împlinea. Soarele se ridica de dincolo de munte, de data aceasta Tatăl nu i se arătase, Helel nu știa ce să facă, nu mai fusese pus în situația aceasta niciodată, nu le spusese încă nimic fraților. Se apropia oare Împărăția Tatălui? Își dorea să părăsească acest pământ și totuși nu voia să le facă rău oamenilor.

Cezareea lui Filip era cel mai apropiat sat, poposiseră acolo și își lăsaseră lucrurile la o casă unde locuia Zaheea. Ea le pregătea masa și îi primea în casa ei precum mama ei îi primise pe cei dinainte, iar bunica pe strămoși. Helel le cunoscuse pe toate femeile din familia lui Ieremia, toate semănau leit, toate erau uimite de veșnica tinerețe și frumusețe a chipului său. Niciuna nu îl întrebase niciodată nimic, aveau în minte gânduri pe care se temeau să le rostească, adevăruri de care le era frică și pe care refuzau să le cunoască. Mașinile opriră în fața unei case de piatră, îngrădită de un gard care avea un metru înălțime, poarta acestuia, deschisă, se mișca legănată de vântul cald al dimineții. Helel, urmat de prietenii săi, intră în curtea cu trandafiri, unde era așteptat de Zaheea.

- Șalom allhem, floare de mai!

- Șalom allhem, Helel! Cât mă bucur să te revăd! Haideți înăuntru, am pregătit friptură de miel.

Membrii frăției intrară unul după altul în casa modestă, aplecându-se la intrarea de piatră, zidurile cafenii erau acoperite cu tapiserii viu colorate, specifice locului, iar podeaua era acoperită cu piei de cămilă. În interiorul răcoros al casei de țară se simțea un parfum intens, acesta provenea de la mobila frumos sculptată în lemn de santal, iar pe masa joasă din centrul camerei se afla un recipient în care ardea tămâie și smirnă. Bărbații se așezară pe taburetele turcești din jurul mesei și discutau bucuroși cu Zaheea, întrebând-o ce s-a mai întâmplat în Cezareea în ultimii 7 ani de când nu mai veniseră aici. Zaheea ne-a adus apă de trandafiri și ne-am spălat mâinile, după obiceiul strămoșilor ei. Cu toate că pentru prietenii mei trecură 7 ani de când nu mai vizitasem satul, pentru mine diferența de atunci până acum părea de 7 zile, nu mai percep timpul precum o fac oamenii. Singurul semn al timpului și-a pus amprenta pe chipul Zaheei, i-am urmărit fiecare gest, era tot ea, se schimbase puțin. Nu m-am putut desprinde din a o privi, avea aceiași ochi luminoși pe care

îi văzusem acum 7 ani, acum 14 ani și acum 21 de ani... Nu mai știam câți ani are. Am vrut să o întreb, am renunțat la idee, amintindu-mi că nu mai țineam cont nici de vârsta mea, am privit-o mai bine și nu am putut să o înțeleg. Nu îi înțelegeam gesturile, nu îi înțelegeam privirile și zâmbetele, îi simțeam vulnerabilitatea de muritoare, dar nu i-o puteam înțelege. Dintr-o dată, mi s-a părut atât de cunoscută, atât de asemănătoare a ceva ce știam, dar a ști nu înseamnă a înțelege... Discuția fraților mei avea ca subiect importanța băncilor elvețiene, știam tot ce se poate despre acest sistem bancar, dar nu am avut puterea să intru în conversație, simțeam nevoia de liniște. Aveam impresia că vorbele lor erau fără noimă, trecătoare și lipsite de importanță pentru această lume. Am realizat că toate implicațiile mele în domeniul politic, medical, economic pentru umanitate nu aveau nicio valoare, principiile apăreau de la sine, singurul meu avantaj era experiența și timpul pe care l-am avut pentru a învăța. Puteam spune că toate colțurile acestei lumi îmi sunt cunoscute și că înțeleg ce gândește fiecare om în parte, dar era ceva sumbru, ceva necunoscut mie în ochii acestei femei. Mă tulbura acest gând, amintirile mele legate de ea erau vagi, mai exact, nu îmi puteam aminti nimic. Am vrut să o întreb cine e, dar nu am avut curajul.

Zaheea luă de pe masa frăției ligheanul de argint cu apa de trandafiri și aduse în schimb un platou cu mere aromate. Mi se părea că e din ce în ce mai frig, ceva neobișnuit se întâmpla în acest moment, simțurile mele se ghidau după alte reguli. M-am ridicat de pe taburet, scuzându-mă, și am ieșit afară. Holul pe care intrasem în mica căsuță de piatră mi se părea acum interminabil și neobișnuit. Am ajuns în fața ușii verzi, ezitam să o deschid, simțeam că ceva nemaivăzut se întâmpla dincolo de ea, am pus mâna pe clanța metalică, era atât de rece că aveam impresia că arde. Pendulul englezesc din perete se mișca dintr-o parte în alta, era ora unsprezece, aproape de prânz, am auzit urletul bufniței care intra și ieșea din căsuța ei din ceas. Sunetul înspăimântător al păsării îmi sugerează ieșirea cât mai rapidă din casă, am tras de ușă și am ieșit afară. Câmpurile erau albe, iar dealurile erau înghețate, ninge cu fulgi mari. Cunoșteam locul acela atât de bine, dar mi se părea atât de străin, am încercat să caut adânc în sertarele minții mele, dar erau prea multe și prea dezordonate. Eram într-un loc al haosului... Să fie mintea mea? Frigul îmi pătrunse până în oase, iar acum nu îl mai simțeam, mi se părea că aud o muzică, m-am întors, casa din care am ieșit nu mai era acolo. În urma mea se observa vag o cărare ninsă, cărarea urma șerpuit printre troienele mari, milenare, înspre vârful unui munte. Neavând încotro, am urmat-o, mă plimbam desculț fără să mai simt frigul acestui loc necunoscut, mergând ușor, dus de un instinct pe care nu îl pot înțelege. Am observat între fulgii de nea o roză roșie. M-am aplecat să o ridic, avea pe ea un lichid albastru, omogen și consistent. L-am atins. Era cald. Mi-am continuat drumul cu speranța că voi găsi ceea de caut, dar nu îmi aminteam, am văzut în zăpada care cădea viscolind din cer o umbră și o licărire. M-am

apropiat, era intrarea într-o peșteră. Interiorul acestei peșteri avea podea din marmură iar în loc de stalagmite și stalactite am văzut stâlpi sculptați, împodobiți cu flori ce nu se găsesc pe pământ. O umbră îmi tăie calea și o luă în dreapta, trecând pe lângă un izvor de apă vie ce cădea din înaltul cerului și se vărsa în adâncurile pământului. Am urmat-o, simțindu-i prezența vie și cunoscută, era acolo, dar nu o vedeam, am străbătut întregul culoar ca un orb în căutarea luminii. *Chiar atunci aud pași pe culoar, o cheie se răsuțește în broasca yalei și intră în ea.[...] Mă uit mai bine ca să v-o pot descrie. Pare să aibă vreo 35 de ani. Nu are o față frumoasă, ci mai curând ciudată. Acum e rumenă din cauza frigului de afară, dar altădată e palidă ca moartea. Iar uneori e roză în obraji ca fețele de ipsos din vitrine, căci folosește un fond de ten neobișnuit, roz-bombon, care contrastează cu trăsăturile mai curând severe ale feței ei.* Era ea, dar nu știam cine e... Nu îmi puteam aminti numele ei, dar îmi puteam aminti că ea e motivul pentru care sunt aici. Mi-a zâmbit, era frumoasă, mai frumoasă ca nicicând, dar la fel de frumoasă cum mi-o aminteam. Ea era fiica Omului, iar eu eram fiul Cerului. Mi-a zâmbit și m-a luat de mână :

- Te-am așteptat o veșnicie!

- Te-am căutat o veșnicie! Acum, că am venit, va trebui să plec.

M-am întors derutat de propriile cuvinte, în gândul meu se auzea vocea tatălui. Mă chema la el. Am alergat înspre izvor și m-am aruncat cu forța în adâncul apei iertării. Singura martoră la moartea și nașterea mea a fost ea. Nu îmi mai amintesc numele ei. Sunt astru din nou, acum.

Pe cerul albastru al nopții unde stelele licăreau se aprinse o lumină, o lumină mai puternică ca lumina Soarelui. Martor al acestei lumini a fost tot universul, steaua rătăcită se întorsese acasă. Zaheea, fata de împărat, nu rezistase șocului luminii: zăcea inconștientă pe podeaua rece de marmură, în fața ușii pe care nu reușise să o deschidă. Dar se trezi. Era și ea nemuritoare.

SECȚIUNEA ESEU

Simbolul focului în operele lui Ioan Slavici

*Anda Porumbăcean, clasa a X-a A
Liceul de Arte „Aurel Popp” Satu Mare*

Costel Petcu vorbește în lucrarea sa, **Introducere în filosofia și simbolistica inițierii**, despre foc, ca fiind un element natural primordial cu funcție purificatoare.

Focul este o forță dezlănțuită a naturii, care impresionează prin complexitate, fiind un element schimbător, cu o simbolistică amplă. Astfel, distingem trei ipostaze ale acestuia, *focul sacru sau purificator, focul uman sau focul meșteșugarilor și focul demonic, distrugător*. Focul este el însuși forță brută, care poate arde și nimici, dar care poate oferi confort și protecție. Focul poartă în simbolistica sa puterea, regalitatea, pasiunea, renașterea, forța divină, puritatea și distrugerea. Astfel, putem afirma că focul înglobează esența yin-yang.

Noțiunea de purificare este asociată cu focul în cultura sanscrită. Purificarea spirituală și umană este adesea obținută prin distrugere totală, de aceea focul este asociat cu renașterea și redobândirea echilibrului universului. În perioada evului mediu se practica metamorfozarea sufletelor păcătoase cu ajutorul incinerării. Arderea pe rug era o metodă de pedepsire a vrăjitoarelor sau a persoanelor ce practicau activități oculte. Adesea, de gleznele condamnaților erau legați saci cu praf de pușcă, cu scopul de a spori văpaia și de a oferi impresia dezlănțuirii infernului asupra lor. Se credea că această ardere fizică ducea la purificarea spirituală și, implicit, la redobândirea locului în Eden, „Flacăra care urcă spre cer figurează elanul spre spiritualizare” (Jean Chevalier). Acest constituent primar este cheia celorlalte elemente, focul hrănește pământul. Arderea solului cu scop fertilizator posedă o influență benefică asupra pământului, din pricina potasiului aflat în cenușă, care îl ajută să rodească mai bine și mai rapid. Astfel, focul asigură întreținerea vieții pe termen lung.

În antichitate, flacăra de origine cerească sau flacăra olimpică era un simbol al puterii zeilor și se credea că nu se va stinge niciodată. În cultura greacă, Hestia, fiica lui Cronos, este zeița focului sfânt și a căminului. Avea cu cult propriu, fiind profund venerată de pământeni în templele și casele lor. Hestia era centrul religios al locuințelor umane și divine. Echivalentul acestei zeități în mitologia românească este zeița Vesta. Când facem

referire la focul ceresc, implicit menționăm complexul lui Prometeu. Acesta își dorea să fie egalul zeilor, dar mai presus visa ca într-o bună zi avea să le înfrângă orgoliul și mândria. Titanul grec acționează în taină și fură de la Zeus focul ceresc. Prometeu oferă această fărâma din desăvârșirea divină neofiților pământeni. Eschil portretizează însemnătatea sacrificiului făcut în lucrarea sa **Prometeu înlanțuit** „Acest foc, stăpân peste toate artele, o comoară fără preț ... Da, grăiește Prometeu, i-am despovărat pe oameni de obsesia morții, am înrădăcinat în ei speranțele cele oarbe, le-am dăruit focul, de la el vor învăța nenumărate arte”. Darul său altruist îi aduce în final o pedeapsă cruntă din partea marelui zeu, dar și eliberarea ulterioară din partea lui Herakles. În cele din urmă Chiron, centaurul, dornic de moarte, schimbă condiția de muritor al lui Prometeu cu a sa, astfel titanul ajunge la rangul de zeitate.

Focul uman sau focul meșteșugarilor este de fapt focul adus de Prometeu în dar pământenilor. Elementul primordial a influențat evoluția speciei umane. Ființa umană exploata focul prin toate mijloacele posibile, pentru a se încălzi, pentru a găti, pentru apărare, iluminare, pentru a făuri arme și pentru practicarea diverselor meșteșuguri, care le garantau longevitatea. În astfel din vremuri îndepărtate focul a fost vital pentru existența umană.

În cultura greacă, Hefaistos este zeul focului, zeul metalurgiei și al meșteșugurilor. Fiul Herei avea creații excepționale, uimindu-i pe zei și făcându-l venerat în rândul pământenilor.

Focul demonic, focul infernului are o însușire negativă în acest context. Acest foc nu încălzește, ci arde, nu apară, ci pedepsește. El își are propria umbră, propria întunecime datorită fumului dens pe care îl emană în cadrul arderii. Flăcările sale distrug și consumă în timp ce fumul sufocă. După cum am afirmat anterior, acest simbol ambivalent, concentrează esența yin-yang, cauzând haos și teroare în iad și luminând în eden. Astfel, îl putem asocia cu zeitatea de prim rang din panteonul Indiei, Shiva. Chiar dacă reprezintă distrugerea, este perceput drept o forță pozitivă, deoarece în hinduism distrugerea dă naștere creației. Dualitatea este redată și prin simbolistica păsării Phoenix. Această pasăre de foc este înzestrată cu darul de a muri în propriile ei focuri și de a renaște din cenușa rămasă, fiind implicit nemuritoare. Creatura este un simbol al frumuseții, al regalității și al vieții veșnice.

Pictorul renescentist Peter Paul Rubens surprinde infernul prin prisma personalității sale originale în lucrarea, **The Fall of the Damned**. Pictura înfățișează o varietate de ființe umane aflate într-o cădere haotică și continuă spre creaturi cu aspect mitic, care par a portretiza demoni însetați după sufletele lor muritoare. Abundența de corpuri contorsionate oferă dinamism și sugerează forma flăcărilor, dând impresia că, odată căzute în infern, corpurile se preschimbă în foc, pierzându-se printre flăcările nemiloase.

Dramatismul artistului este redat de cromatica lucrării. Acesta conturează prin culori deschise trupurile îndurerate, trecând de la alb la crem, spre nuanțe din ce în ce mai calde, până la nuanțele specifice focului și realizează un contrast fin între cruda văpaie și creaturile demonice, reprezentate cu ajutorul nuanțelor cafenii și gri.

În lucrarea sa, **Povețe pentru buna creștere a copiilor**, Ioan Slavici afirmă : „Tot ceea ce omul simte, gândește ori vrea, adică întreaga viață sufletească, e rezultatul prefacerilor materiale și existența sufletească în sine”. Concepția existențială a scriitorului pornește de la ideile lui Kant, Platon, Aristotel și Confucius. Urmându-l pe Kant, Slavici consideră că omul trebuie să conștientizeze mereu datoriile pe care le are și să le îndeplinească fără a aștepta altă răsplată decât mulțumirea lui proprie. Sub influența celor trei ajunge la concluzia că rațiunea tuturor datoriilor omenești este de a trăi în așa fel încât să nu cauzești nefericire altora și să faci viața plăcută pentru tine și pentru cei din jur. Aceste concepții amintesc de moralismul lui Slavici și se regăsesc în nuvela **Moara cu noroc**.

Virgil Vintilescu demonstrează în opera **Implicațiile tragicului** că nuvela **Moara cu noroc** de Ioan Slavici înglobează numeroase elemente ale tragediei, cel mai important fiind *pierderea valorilor umane*. În operă, atenția naratorului este îndreptată spre complexitatea personajelor. Ghiță este cel mai complex personaj din nuvelistica lui Slavici. Destinul acestuia ilustrează consecințele nefaste ale setei de înavuțire. El parcurge un traseu sinuos al dezumanizării, cu frământări sufletești și ezitări între cele două căi, simbolizate de Ana (valorile familiei, iubirea, liniștea colibeii) și de Lică (bogăția, atracția malefică a banilor). Personajul lui Lică rămâne egal cu sine, „un om rău și primejdios”. Pe de altă parte, Ana suferă dramatice transformări interioare, care-i oferă scriitorului posibilitatea unei analize asupra psihologiei feminine. Viziunea scriitorului pornește de la convingerea că banul are un efect dezumanizant asupra ființei umane. Astfel, pentru abaterea de la etica morală, aceste trei personaje întâlnesc un destin tragic în finalul operei.

În noaptea de Paști, aflat pe punctul de a-și demasca inamicul, Ghiță se întoarce la moară, își omoară soția din gelozie, iar la rândul său este omorât de Răuț, la comanda lui Lică. Ulterior Sămădăul incendiază moara pentru a ascunde urma crimelor și fuge în pădure. Fiind fără scăpare, Lică alege să se sinucidă decât să cadă pe mâinile autorităților.

În mod evident Slavici se folosește de semnificația focului distrugător, dar cu rol purificator. În acest context, focul este asociat cu principiul masculin, izvor de viață, putere creatoare, dar și distrugătoare. Moara cu noroc a fost centrul energiilor negative, adăpostind sub acoperișul ei suflete corupte și malefice. Singurul mod de a alunga energia negativă este de a purifica întreaga așezare. Purificarea spirituală și umană este adesea obținută prin distrugere totală, de aceea focul este asociat cu renașterea și redobândirea echilibrului universului. Focul va șterge urmele crimelor, dar și a faptelor săvârșite, iar cu timpul toate vor fi uitate. Bătrâna și copiii, singurele personaje care au rămas fidelele convingerilor morale, rămân și își continuă viața. Această paralelă între personaje are rol moralizator,

demonstrând că faptele noastre vor avea mereu o consecință și că destinul ne răsplătește în funcție de acestea. Focul posedă o forță infinită, de la făclia ce tremură în bătaia vântului și până la imensele flăcări neîmblânzite, care ard în continuu și distrug totul în calea lor, dar la baza căruia sălășluiește controlul și echilibrul. Astfel, o lumânare aprinsă poate transforma în cenușă o pădure întreagă. Omul care deține focul posedă puterea infinită, dar omul care nu deține controlul, posedă cheia autodistrugerii.

În opera **Pădureanca**, Slavici reia o temă dragă lui, dragostea și căsătoria în lumea rurală. Acțiunea din această nuvelă se petrece pe un fundal etnografic de o mare bogăție, aflat sub amenințarea holerei. Simina este un personaj simbolic pentru nuvelistica lui Ioan Slavici, aceasta nu se abate de la legile nescrise ale destinului, îl urmează fără șovăire. Tânăra modestă poartă în sufletul ei o dragoste pură pentru Iorgovan, care suferă un profund conflict interior. Acesta trăiește într-o ambiguitate permanentă, dorind să fie alături de Simina, dar fiind conștient că aceasta nu îi poate fi soție. În opinia Magdalenei Popescu, tânărul trăiește o acută dramă a incapacității de opțiune, iar această incapacitate îl conduce spre eșecul existențial. Slavici redă într-o manieră asemănătoare evoluția zbuciumului interior al lui Iorgovan și cea a lui Ghiță din **Moara cu noroc**, aceste două personaje având în comun caracterul slab și lipsa de voință. Iorgovan ajunge să ducă o viață imorală, lipsită de principii, asemeni lui Ghiță, fiind constant măcinat de drama neputinței sale. În final, din pricina unui accident, Iorgovan este grav rănit în incendiul iscat la moara tatălui său, iar ulterior moare din pricina rănilor. Având reacții contradictorii, plutind printre indecizii și idealuri, tânărul Iorgovan este unul dintre cele mai profunde personaje construite de scriitor.

Și de această dată, Ioan Slavici se folosește de caracterul purificator al focului, pentru a curăța sufletul condamnatului de păcatele săvârșite, dar se folosește și de focul care pedepsește. Iorgovan se abate de la principiile moralității, duce o viață mizeră în umbra insuccesului propriu, cauzând nefericire oamenilor din jurul său, precum procedase și Ghiță într-o anumită măsură. Arderea lor are și rolul de a-i sancționa, fiind simbolică pentru oamenii din sat, transmitând un mesaj nonverbal, dar foarte sugestiv. Foarte intrigantă este și locația aleasă de Slavici pentru săvârșirea ritualului de purificare. În ambele opere personajele condamnate își găsesc sfârșitul într-o moară înghițită de flăcări.

Moara este un simbol al timpului care mistuie și macină. În mentalitățile arhaice, soarta unei ființe poate fi influențată prin vrăji ce implică roata morii. Mircea Eliade consideră că simbolul implică și o sugestie a inițierii în experiența morții, pentru el, moara este un alt simbol al labirintului infernal al vieții. Totodată, moara așezată în locuri izolate față de sat, sau moara abandonată periodic, care prezintă multe crăpături și lăcașuri între bârnele vechi, sunt pentru omul tradițional, tot atâtea locuri de intrare a duhurilor rele. Moara abandonată este un loc în care timpul nu mai acționează, materia se află în stagnare. Într-o manieră metaforizată, moara abandonată este o frântură faptele săvârșite de aceștia în scopuri rău intenționate. Astfel, aș putea afirma în termeni simpli că odată cu trecerea în

neființă, „datoria lumească” le-a fost achitată. Focul în chipul forței eliberatoare le-a curățat sufletele, indicându-le o cu totul altă cărare, obligându-i să își lase fosta viață în urmă și să descopere odihna veșnică într-o cu totul altă formă. Astfel, focul îi pedepsește, pentru ca mai apoi să le îngrijească rănilor, să îi mântuiască, să îi vindece de răul cauzat de ei înșiși, precum un părinte atotputernic, atotștiutor.

Însumând toate caracteristicile focului, Gaston Bachelard afirmă: „Dacă tot ce se schimbă lent se explică prin viață, tot ce se schimbă repede se explică prin foc. Focul este ultra-viu. Focul este intim și universal. El trăiește în inimile noastre. El trăiește în cer. El urcă din profunzimile substanței și se ascunde, latent, asemănându-se cu ura și răzbunarea. Dintre toate fenomenele, el este, într-adevăr, singurul ce poate fi investit atât de categoric cu două valorizări contrarii: binele în timp și spațiu, o adevărată capcană pentru mințile nechibzuite.” Astfel, în cultura tradițională moara părăsită este un loc diabolizat.

În realizarea celor două opere, amintite mai sus, Slavici se folosește de aceeași interpretare a focului, exploatând toate particularitățile simbolului. Consider că în acest caz flacăra este unealta folosită de Slavici pentru a restabili echilibrul fragil al universului. Când personajele și-au pierdut pe deplin controlul, când și-au pierdut propria ființă și nu mai există cale de întoarcere, intervine focul sub chipul călăului. Acesta le aduce păcătoșilor un sfârșit dureros, crud, compensând și răul. El strălucește în Paradis. El arde în Infern. El este plăcere și tortură. El este bucurie și apocalips. El este plăcere pentru copilul așezat cuminte aproape de sobă; El pedepsește în același timp pe orice neascultător ce vrea să se joace prea de aproape cu flăcările sale. El este stare de satisfacție și respect. Este un zeu tutelar și teribil, bun și rău. El poate să se contradică: el este, deci, unul dintre principiile explicației universale.”

Surse bibliografice :

Costel Petcu, *Introducerea în filosofia și simbolistica inițierii*, Editura Eminescu, București, 1995.

Gaston Bachelard, *Psihanaliza focului*, Editura Univers, București, 2003.

Jean Chevalier, Alain Gheerbant, *Dicționar de simboluri*, Editura Artemis, București, 1994.

Dramatismul si gravitatea spectacolului slavician

Patricia Pittforodeschi, XI F

Colegiul Național „Vasile Lucaciu”, Baia Mare

În generația marilor clasici, cum este denumită în mod obișnuit de către istoriografia noastră literară pleiada scriitorilor români afirmați pe la mijlocul celei de-a doua jumătăți a secolului trecut, ardeleanul Ioan Slavici ocupă un loc distinct. El reprezintă individualitatea marcată a provinciei transilvănene, în contextul unic și unitar al culturii naționale, în centrul căreia, ca un pilon fundamental de susținere se află, nepereche, Mihai Eminescu, format în virtutea deschiderii spre spațiul european al gândirii, pe care generația pașoptiștilor a forțat-o, rupând definitiv legăturile anacronice ale apartenenței la o mentalitate levantină de esență fanariotă, ce ținea țările române într-o zonă de oarecare înapoiere spirituală. În contemporaneitatea scriitorului, dorința de occidentalizare impune un ritm accelerat de modernizare și implementează în corolarul valorilor spirituale ale umanității principii care urmăresc alinierea societății românești la noi standarde literare și civice.

Specificul pregnant pe care îl aduce opera slaviciană se deduce din fondul problematic existențial - istoric, etnic, deci național cu care s-a confruntat, secole de-a rândul, populația română din Transilvania. Toată opera și activitatea lui Slavici poartă însemnele rezistenței în timp și prin toate intemperii istorice ale unei seminții ce aspiră la independență, la suveranitate și, nu în ultimul rând, la așezarea într-o matcă, într-o țară unică a românilor din toate provinciile separate de conjuncturi militare operante într-o devenire zbuciumată. De aceea, viziunea asupra destinului individuale ale eroilor lui Slavici este una gravă, ce implică însăși condiția destinului național. Ioan Slavici este astfel un model, un exemplu clasic de implicare și confundare a scriitorului, prin destinul său individual, în marele destin istoric al neamului căruia îi aparține.

Debutând în 1871 cu comedia *Fata de birău* în „Convorbiri literare”, Slavici înglobează chintesența națională, aducând pe scenă lumea satului ardelean într-o dezbatere de atitudini civice. Opera este criticată obiectiv de către Eminescu, poetul sesizând un „prea expres colorit local, deși are scene de o gingășie simplă și într-adevăr rustică”. Traseul său existențial este puternic marcat de militantism și de dorința de unificare, pilonii centrali ai acelei perioade. Autorul conturează arhitectura spațiului transilvănean, de la tradiții la port și obiceiuri; el nu descrie aspecte ale vieții sale personale, ci „icoana mai frumoasei lumi în care a trăit”.

În general, paginile sale împletesc stilul polemic cu dulcea provocare nostalgică, stilul epistolar cu modalitatea relatării directe, observația tăioasă, abruptă, cu explicațiile pedante, bazate pe amănunte semnificative ale întâmplărilor aparent mărunte, cotidiene. El știe să

fixeze portrete, dar are și capacitatea povestitorului de a relata liniștit firul amintirilor. Este într-un totu însă un moralist, un filosof deopotrivă. În *Fapta omenească*, el caută să explice, să justifice oarecum la nivel principal atitudinea sa civică: „Fapta mea e rezultatul voinței mele și numai al voinței mele, pe care o manifestez prin fapta mea și execut pe cât mă iartă puterile“.

Proza lui Slavici deschide scena unui spectacol în care tradiționalismul se întrepătrunde cu modernitatea, iar caracterele militante, novatoare se desprind din matricea arhaică, resortul prim al imaginației creatoare. Mai mult ca oriunde, în *Moara cu noroc* suprapunerea celor două planuri de investigație, unul pe orizontală, urmărind firul desfășurării narative a faptelor, celălalt relevând dinamica deplasărilor dramatice din adâncimea conștiințelor eroilor, se evidențiază strălucit într-o independență funcțională.

Prozatorul, deși furat parcă de derularea în sine a fabulației conflictuale dintre eroii nuvelei, nu se interesează, în fond, decât de evoluția prefacerilor din conștiința morală a acestora. Pentru el, gesticulația exterioară nu reprezintă decât modul formal de manifestare a convulsiilor intime, sufletești ale lui Ghiță sau ale Anei, traversând câmpuri de neliniște prin dorința fiecăruia de a-și dobândi un plus de ascensiune în scara validării lor umane. Ghiță, care la început nu are decât sentimentul acut al nevoii de înavuțire, pe parcurs, călcat în picioare de către violența spiritului dominator, intră demential în debusolare, încercând, obtuz, într-o surdă revoltă interioară, să se elibereze, să-și salveze sufletul pierdut prin tentativa de a dovedi teroarea și hoțiile lui Lică Sămădăul. Uitănd de orice principiu moral, Ghiță o antrenează în acest joc al demascării chiar pe Ana, cea care îi era soție: „Tare om ești tu, Ghiță! Și eu îl urăsc pe Lică, dar n-aș fi putut să-mi arunc o nevestă ca a ta drept momeală în cursa în care vreau să-l prind“. În procesul de degradare psihică, Ghiță se prăbușește pierdut în abisul pornirilor desperate, spre crimă, ca spre un gest de izbăvire prin acceptarea fatală a propriei decăderi. Atingând apogeul drumului său existențial, Ghiță se situează pe limita descendentă a traiectoriei sale, astfel desprinzându-se de latura umană a ceea ce descria până-n acel moment, un spațiu tutelat de valori, ieșind în cele din urmă din colectivitate.

Crearea de personaje este, în cazul lui Slavici, contribuția decisivă adusă în literatură. Ghiță, Ana sau Lică sunt figuri de neuitat. Slavici dă personajelor o dimensiune interioară, abundată în conflicte care îmbie la analiză psihologică, ceea ce constituia o noutate în literatura română din 1871. Slavici își privește personajele în complexitatea lor, dar, spre a le dezvălui viața interioară, se sprijină pe detaliile exterioare care nuanțează personalitatea complexă a fiecăruia.

Slavici, prin puritatea limbajului, reușește să rezume povestea secolului contemporan lui și în amalgamul de imagini arhaice, teleportează cititorul în mijlocul acțiunii, al dinamismului, făcându-i cunoscut sentimentul gravității faptelor întâmplare. Opera sa rămâne o lecție pentru orișicine o citește, este un fundament, o veritabilă fișă monografică,

dar și un document moralizator, situându-se la loc de cinste în etajera literaturii române.

Bibliografie:

Cubleșan, Constantin (coord.), *Ioan Slavici interpretat de...*, Editura Nemira, 1994.

Slavici, Ioan, *Moara cu noroc*, Editura Curtea Veche, 2010.

Eseu critic asupra creației lui Ioan Slavici din viziunea lui Nicolae Iorga

*Stanciu Alexandru, clasa a XII-a
Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești*

Ioan Slavici (n. 18 ianuarie 1848, Șiria, comitatul Arad, d. 17 august 1925, Crucea de Jos, Județul Putna) a fost un scriitor, jurnalist și pedagog român, membru corespondent (din 1882) al Academiei Române.

Nicolae Iorga (născut Nicu N. Iorga, n. 5 iunie 1871, Botoșani – d. 27 noiembrie 1940, Strejnic, județul Prahova) a fost un istoric, critic literar, documentarist, dramaturg, poet, enciclopedist, memorialist, ministru, parlamentar, prim-ministru, profesor universitar și academician român.

Încă din primele serii ale revistei „Vatra”, condusă de I. L. Caragiale, G. Coșbuc și I. Slavici, cel din urmă începuse în paginile ei publicarea romanului „Mara”. „Întreput atunci, el pare a fi fost urmat numai după câțiva ani. În bucățile scurte pe care le poate da o revistă, acest roman a fost puțin citit și gustat”. Mai târziu, tipografia „Luceafărului” din Pesta oferă romanul „într-un elegant volum de aproape patru sute de pagini. El poate fi privit, deci, ca o noutate literară”.

Nicolae Iorga, analizând comparativ cel de-al doilea volum din „Bătrânii” cu romanul „Mara”, afirmă că în cel dintâi amintit există impresia mai multor scene „bine studiate, meșter zugrăvite, într-un stil cumpătat, dar sugestiv, însă slab legate între ele, așa încât din urmărirea lor nu se desface o impresie de total”. Ceea ce acesta vrea să spună, este că însușirea de a fi continuu lipsește aici și de asemenea, se mai adaugă un subiect care nu poate fi cercetat, înțeles sau reprodus „nici în depărtarea lui cea mai mare și în îngroparea lui aproape deplină”.

La polul opus, acest neajuns nu este prezent, desigur, în romanul inițierii și al formării, „Mara”. Nicolae Iorga afirma că „aici d. Slavici se află între cunostinți din cele mai vechi, mai bune și mai sigure”, de unde rezultă siguranța în abordarea anumitor teme cu privire la

mersul lucrurilor în zona Ardealului.

De asemenea, abundența detaliilor, precum podul peste apa înceată dintre Rodna și Lipova, mănăstirea călugărițelor catolice, locuită de „femei cu mersul ușor, cu vocea sfioasă, cu frică de cer și groază de pământ” sau viile din margine și felul în care sunt zugrăvite - „cu putere și adevăr” - nu îi scapă criticului literar, fapt ce îl determină să afirme că „Slavici nu a uitat de ținuturile de acasă, chiar dacă se afla de multă vreme prin locuri bucureștene”. Acesta mai remarcă și „ce bine știe să spuie bătrânul povestitor despre chipuri de oameni cu totul necunoscute nouă”, exemplificând cojocarii din bresle, jupânii și jupânesele, ucenicii, preoții și meșteșugarii.

Pe de altă parte, istoricul amintește: „Cartea se zice "Mara", dar să nu se creadă că e vorba mai mult de dansa”. Acesta dorește să demonstreze că nu avem de-a face cu un personaj îndeosebi, ci pe rând, cu tot felul de oameni, unii despre care nu ne-am fi putut imagina vreodată că s-ar putea întâlni în inima Ardealului, spre exemplu, d. Hubăr, neamț din Viena, măcelar din neam în neam, alături de soția sa, Hubăroaia, care îngrijește de măcelărie mai mult decât el. În plus, Nicolae Iorga propune chiar el un alt titlu pentru roman: „Copiii Mării”, „fiindcă, de fapt, avem înaintea ochilor cu deosebire dragostea Persidei pentru tânărul măcelar neamț (Hubărnațl), dragoste urmărită îndelung, urâtă întâi, ascunsă pe urmă, șoptită mai târziu, luptând cu mândria, cu cinstea, cu rușinea biruitoare în forma bogată în chinuri a cununiei tănuite în casa unui preot milostiv, dragostea slăbită de apucăturile rele ale bărbatului, încâinit de sărăcie, de ruperea dintre ai lui”.

Despre Trică, Nicolae Iorga crede că este harnic, tăcut și stăruitor, desăvârșindu-se în sine cu „frumusețea lui voinică, cu simțul de vrednicie și de cinste”. În ciuda acestor calități, nu îi acordă o importanță foarte mare, spunând că "se înfățișează doar ici și colo”.

Concluzionând, criticul literar afirmă că în roman sunt prezente „lungiri deznădăjduitoare, zămoreli și opriri în loc, tranziții brusce care te zăpăcesc și-ți fac rău. Iar uciderea lui Hubăr de copilul din flori strică toată armonia de pace a sfârșitului”. Așteptându-se, probabil, la un final ideal, Nicolae Iorga este vizibil surprins de uciderea lui Hubăr, scenă propusă de autor pentru finalul romanului, însă imprevizibilitatea nu face altceva decât să mărească suspansul și să stimuleze dorința de a citi fără întreruperi fiecare pagină.

Pentru final, criticul literar se arată mulțumit pe deplin de măiestria cu care Slavici a creionat personajele, acțiunea, cadrul desfășurării evenimentelor, determinându-l să declare: „Dacă acest roman va avea o a doua ediție, ea ar trebui neapărat să fie izgonită”. Această ultimă frază nu se poate traduce altfel decât că actualul roman este cel mai bun, cel mai bine realizat, iar o eventuală continuare îi va umbri succesul prin nepotrivirea cu problematica abordată, deoarece nicio completare nu mai este necesară. Perfecțiune...

Moara cu noroc de Ioan Slavici și Cele 10 porunci

*Giulia Buhai, clasa a X-a A
Liceul de Arte „Aurel Popp” Satu Mare*

Nuvela **Moara cu noroc de Ioan Slavici** a fost publicată în 1881, în volumul de debut „Novele din popor”, reprezentativ prin viziunea autorului asupra lumii satului. Este o nuvelă realistă de analiză psihologică; datorită acestui fapt, subiectul este inspirat din actualitatea imediată și analizează evenimentele dramatice care influențează viața individului.

Cele 10 porunci, au fost lăsate de Dumnezeu lui Moise și tuturor locuitorilor pământului. Acestea nu au fost lăsate pentru a lua bucuria vieții. Scopul lor este să ajute omul pentru a duce o viață frumoasă și curată. Împlinirea poruncilor nu poate aduce altceva decât fericire, dar încălcarea acestora duce la păcat, distrugere și moartea sufletului și chiar a trupului.

În acțiunea nuvelei Moara cu noroc de Ioan Slavici, se găsesc de mai multe ori exemple ale încălcării celor 10 porunci, nerespectarea lor fiind urmată de consecințe tragice. De cele mai multe ori, protagonistul, Ghiță este cel care încalcă poruncile, dar și Lică Sămădăul, Ana și alte personaje.

Începutul nuvelei este reprezentat printr-un sfat părintesc, rostit de soacra lui Ghiță, mama Anei. În momentul în care Ghiță hotărăște să se mute la Moara cu noroc și să deschidă hanul, bătrâna spune

„Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibeii tale te face fericit.”. Ca om bătrân și trecut prin viață, această femeie are o gândire tradițională, stabilă și credincioasă, reprezentanta înțelepciunii specifice bătrânești. Ghiță nu ia în calcul cuvintele soacrei; el consideră că merită o viață mai bună, mai ușoară decât cea pe care o are. Bătrâna gândește pentru suflet, pentru fericirea familiei, în timp ce Ghiță se gândește la o viață mai ușoară, la câștigul rapid și simplu. Prin acestea, Ghiță încalcă cea de-a cincea poruncă din Biblie care spune *„Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, pentru ca să ți se lungească zilele în țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeuul tău.”*

Această poruncă îndeamnă pe oricine să asculte sfaturile părinților și este urmată de promisiunea *„pentru ca să ți se lungească zilele în țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeuul tău”*. Cu siguranță, dacă Ghiță asculta cuvintele pe care bătrâna le rostise, nu avea parte de o moarte atât de tragică, familia lui rămânea unită, iar copiii urmau să crească alături de părinții lor. În Biblie este scris, asemenea acestei porunci: *„Copii, ascultați în Domnul de părinții voștri, căci este drept./ Să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta/ ca să fii fericit și să trăiești multă vreme pe pământ.”* (Efeseni 6:1-3)

Prima poruncă este *„Să nu ai alți dumnezei în afară de Mine”*, care înseamnă că omul

nu trebuie să iubească nimic mai mult decât pe Dumnezeu, toate gândurile omului să fie închinat numai Lui. Ghiță iubește mai mult banii decât pe Dumnezeu, gândurile lui ajung să fie închinat îmbogățirii și este stăpânit de această dorință distrugătoare, ceea ce îl face să uite de Dumnezeu, de copiii lui, de soție și de orice valoare morală, dezumanizându-se. Încălcarea acestei porunci, pe lângă bogăția materială, nu îi va aduce altceva decât nenorocire.

A opta poruncă, este încălcată de către Lică Sămădăul. Această poruncă spune „*Să nu furi*”, iar prin acest lucru, porunca oprește luarea sau însușirea pe nedrept a bunurilor străine. Ceea ce înseamnă: luarea pe ascuns a lucrurilor străine, luarea cu sila (prădarea), luarea bunurilor străine prin mijloace viclene (înșelătoria), neîntoarcerea lucrului luat cu împrumut. În acest caz, Lică fură de mai multe ori în nuvelă, de la femeia cu copilul din trăsura și îl jefuiește pe arendaș. În Luca 10:7 este scris „*vrednic este lucrătorul de plata sa*” iar în Marcu 8:36 scrie „*căci ce-i folosește omului să câștige toată lumea dacă-și pierde sufletul*”. Astfel, munca este o îndatorire de viață, dar grija pentru mântuirea sufletului este datoria cea mai mare a creștinului.

După încălcarea de către Lică a celei de a opta porunci, Ghiță, păcătuiește aliindu-se cu Sămădăul, încălcând a noua poruncă „*Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău*”; această poruncă oprește minciuna, care înseamnă ascunderea cu știință și voință a adevărului, pentru a înșela sau pentru a păgubi pe altul. Minciuna se săvârșește cu vorba sau cu scrisul. Viclenia sau vorba cu două înțelesuri este de asemenea considerată minciună. Ghiță îl minte pe jandarmul Pinte în legătură cu ceea ce știa despre noaptea în care Lică îl jefuise pe arendaș „*Treaba asta nu putea s-o facă altul decât Lică. [...] -Lică nu putea să fie, zise el hotărât. Pe el îl cunoaște arendașul. -Apoi da! răspunse Pinte, tocmai. Erau cu fețele acoperite, și arendașul zice că i se părea ca și când ar fi fost Lică. -Ei bine, nu se poate! grăi Ghiță îndărătnicit. Lică a dormit astă noapte aici, în casa mea și n-a plecat decât abia acum*”. Cu gânduri ascunse, desigur în scopul de a se îmbogăți alături de Sămădău, cârciumarul depune mărturie mincinoasă, în favoarea lui Lică. Despre acest fel de acțiune se spune: „*Omul prădător, trădător, și martor mincinos, este fiara prefăcută și mult împleticită, tulbură judecățile, desparte pe bărbat de femeie, întărâtă pe oameni unul asupra altuia, varsă sânge, păgubește, răpește, nedreptățește, dărmă case, pustiește orașe și pierde popoare întregi.*” iar în Apocalipsa 21:8 e scris „*Partea [...] tuturor celor mincinoși este iazul care arde, cu foc și cu pucioasă, care este moartea a doua.*” Astfel, mărturia mincinoasă depusă de cârciumar, încălcarea poruncii, contribuie la firul demoralizator, tragic și continua "cădere" a acțiunilor următoare.

Porunca a zecea este reprezentată prin cuvintele „*Să nu dorești nimic din câte are aproapele tău*”. Aceasta oprește însușirea lucrurilor altuia, precum și pofta pentru acestea, deoarece „*pofta naște păcatul*”. Aceasta este încălcată, în primul rând de Ghiță, care pofteste averea pe care Sămădăul i-o pune în față, i-o dăruiește dreptat pentru a-i câștiga

încrederea și pentru a-l face să dorească tot mai mult, ceea ce ar însemna să se alieze, acest fapt chiar întâmplându-se la un anumit moment. Iar, în al doilea rând, porunca a zecea este încălcată de Lică Sămădăul, care văzând-o pe Ana, soția lui Ghiță, cât e de frumoasă și sprintenă, începe să o dorească și să se apropie tot mai mult de aceasta „*Lică nu juca decât foarte arareori, și atunci mai ales cu Ana*” chiar și în fața cârciumarului, care practic nu se opune acestor fapte, dar în sufletul lui îl deranjau aceste apropieri „*Iar Ghiță nu râdea; se făcea că nu pricepe gluma, și când vedea pe Lică învârtindu-se pe lângă Ana ori pe Ana trăgându-se de Lică, el se ducea pe ici colo, ca să nu vadă nimic, fiindcă-i era greu și să vadă și-l dorea inima când simțea cum Ana scăpăta din ce în ce în gândul său*” . Cu toate acestea, pentru a nu pierde prietenia lui Lică, și mai ales banii pe care îi câștiga tot mai ușor, Ghiță o aruncă pe Ana în brațele Sămădăului, ceea ce femeii îi dădea impresia că soțului ei nu îi păsa decât de câștiguri și acest comportament îi provoca silă. „*Căci din inimă ies gândurile rele, uciderile, preacurviile, curviile, furtișagurile, mărturiile mincinoase, hulele*” (Matei 15:9)

Porunca a șasea este „*Să nu ucizi*” . „*Uciderea trupească înseamnă luarea vieții aproapelui cu orice fel de armă, sau lovirea și rănirea lui, care îi aduce mai târziu moartea.*”, „*Uciderea sufletească înseamnă pilda rea, prin vorbe și fapte necuviincioase, prin care se da aproapelui pricina de a se abate din calea cea bună [...] care aduce moartea sufletului.*” Lică, îl ucide în primul rând sufletește pe Ghiță, deoarece apariția lui în nuvelă îl conduce pe cârciumar pe calea degradării morale, ceea ce îi macină mintea și sufletul, ajungând chiar, să își dorească, chiar, să nu fi avut familie. Iar Ghiță o omoară sufletește pe Ana aruncând-o în brațele Sămădăului, ceea ce Anei îi distruge inima și îi provoacă sila față de soțul ei. „*Totuși, ucidere sufletească înseamnă: pizma, mânia, clewetirea și ura aproapelui, căci oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni*”. După care Ghiță o omoară trupește, deoarece aceasta „*îl trădează, lăsându-se în brațele sămădăului.*”

„*Ana se cutremură din tot trupul, apoi se îndreptă, se dete un pas înapoi și grăi înecată: - Nu vreau să mor, Ghiță! Nu vreau să mor [...] - Nu-ți fie frică, îi zise el înduioșat: tu știi că-mi ești dragă ca lumina ochilor! N-am să te chinuiesc [...] - Da de ce mă omori? zise ea agățându-se de brațele lui. Ce am păcătuit eu? - Nu știi! răspunse el. Simt numai că mi s-a pus ceva de-a curmezișa în cap și că nu mai pot trăi, iară pe tine nu pot să te las vie în urma mea*” . Lică o ucide pe femeia cu băiețelul ei, iar după ce Ghiță își omoară soția, Lică îi dă poruncă lui Răuț să îl omoare pe cârciumar, să caute banii care trebuie să fie în cârciumă și să îi dea foc. La sfârșit, Lică, urmărit de Pinte, se sinucide,

lovindu-se cu capul de un stejar. Stejarul este considerat arbore sacru în nenumărate tradiții, stejarul este investit cu privilegiile supremei divinități cerești, din pricină că atrage trăsnetul și simbolizează măreția. Stejarul a fost mereu și pretutindeni sinonim cu forța: aceasta este, în mod limpede, impresia pe care o creează copacul la vârsta adultă. Astfel, s-ar putea spune că Lică se lovește cu capul de stejar pentru a-și arăta puterea, pentru a arăta că este invincibil, prin faptul că a scăpat din mâinile jandarmului Pinte, chiar dacă asta a

însemnat să se sinucidă.

A șaptea poruncă este „Să nu preacurvești”. Așa, Lică, având o fire demonică, „știe cum să-i distrugă personalitatea lui Ghiță. Acesta își pierde încrederea în sine și începe să devină indiferent, gândindu-se că a ajuns 'mai netrebnic' decât Lică. Ana este și ea atrasă de drama de la Moara cu noroc. „Tânăra și frumoasă”, „fragedă și subțirică”, „sprintenă și mlădioasă”, Ana trece de la inocență la maturitate în timp ce Ghiță se dezumanizează. [...] Având nevoie de protecție, ca femeie, și vrând să se răzbune pe Ghiță, Ana se simte atrasă de Lică. Căderea în păcatul adulterului este o greșeală pe care ea o plătește cu viața.” Astfel, precum Ana, la fel și Ghiță și Lică își plătesc păcatele cu moartea, deoarece, conform Iacov 1:15 „Păcatul, odată săvârșit, aduce moartea” și Romani 6:23

„Plata păcatului este moartea”.

Fiecare poruncă încălcată, fiecare păcat săvârșit de către cele trei personaje a condus la caracterul dramatic și tragic al nuvelei.

Sursă bibliografică:

Biblia - Traducerea Dumitru Cornilescu, Editura SBIR, 1992.

„Frânturi din învățături ancestrale”

Clapa Aida, clasa a X-a

Colegiul Național „Doamna Stanca” Satu Mare

Opera literară este textul literar în versuri sau în proză, în care sunt redată sub formă narativă idei, sentimente și acțiuni ale eroilor. Acțiunea este relatată din perspectiva unui narator care folosește ca mod predominant de expunere narațiunea pentru povestirea unor întâmplări reale sau imaginare desfășurate într-un cadru spațio-temporal.

George Călinescu afirmă în „Estetica basmului” despre basm că: „e un gen vast, depășind cu mult romanul, fiind mitologie, etică, știință, observație morală.”. Principiul lui Slavici nu a fost eticul, ci calitatea umană, „firea omenească”, „rânduiala”-aceasta înglobând eticul și filosoficul. Ioan Slavici a cunoscut ceea ce e prețios în lumea aceasta: respectul pe care fiecare dintre noi trebuie să îl aibă în momentul în care se raportează la cei din jur. Mai mult decât atât, dragostea care trebuie împărtășită cu aproapele, „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” Matei 22:39b. El a crezut și trăit ceea ce a scris, devenind astfel un exemplu al oamenilor integri.

Etimologic, termenul „basm” provine din vechea slavă unde „basni” însemna

născocire, scornire. Basmul este o specie a epicii populare sau culte care narează întâmplări fantastice ale unor personaje imaginare ce prezintă caracteristici supranaturale, aflate în luptă cu forțele faste pe care în final le înving.

Cunoaștem că, prima încercare literară a lui Ioan Slavici a fost un basm, „Zâna Zorilor”; basm scris la sfârșitul anului 1870, considerat de Șerban Cioculescu ca fiind o poveste „încântătoare”.

„Zâna Zorilor” de Ioan Slavici este un basm cult deoarece reflectă concepția despre lume a autorului, care crede despre curaj că îi face pe oameni cu adevărat biruitori pentru că, prin intermediul acestuia, oamenii câștigă încrederea de care au nevoie pentru a merge mai departe, în ciuda împotriviților ce le stau înaintea. În lumea încercărilor ce vrea să îl răpună, Petru reușește să ducă la îndeplinire ceea ce și-a propus prin intermediul acestui simțământ, simțind că primește o unealtă în lupta pe care trebuia să o ducă cu el însuși.

Limbajul specific se remarcă prin umor și oralitate: „-Neagră-ți fie lumina!”; personajele sunt bine individualizate pentru a scoate în evidență o trăsătură specifică: urâtenia în cazul acesta, ce provoacă frică în sufletul neîncercatului: Vâlva - „Petru nu putu privi la ea, așa era de grozavă și de înfricoșată. Cap n-are, dar nici fără cap nu e... Prin aer nu zboară, dar nici pe pământ nu umblă... Are coamă ca și calul, coarne ca și cerbul, față ca ursul, ochii ca dihorul și trupul e de toate, numai de ființă nu...”, iar fantasticul este umanizat datorită calului vorbitor: „- Să te ții bine, stăpâne, c-avem cale lungă și trebuie să mergem iute.” care, în ciuda faptului că poate vorbi, oferă sfaturi înțelepte care îl ajută și îl păzește pe băiatul neînfricat de necazurile de care nu este conștient. El reușește prin „cale lungă” să ne profețească de dinainte multele încercări prin care fiul de împărat avea de trecut, iar prin „repede” ne este spus modul prin care acesta va reuși să treacă de multitudinea provocărilor iscate pe acest drum.

Titlul este un element paratextual plasat înaintea unui text, care indică prin sugesție, metaforă, simbol sau enunț explicit conținutul operei și prefigurează mesajul acesteia. Titlul este o cheie de lectură, având rol în circumscrierea orizontului de așteptare al cititorului. Astfel, ne introduce în lumea fantasticului (fantasticul - categorie estetică ce narează intruziunea supranaturalului într-un cadru realist), obligându-ne ca cititori să acceptăm „pactul de ficționalitate” a lui Umberto Eco. Dar cine sunt zânele? Substantivul „Zâna” reprezintă „o femeie îndrăgostită venită în căutarea alesului inimii sale.”. În povestea „O vizită în Țara Zânelor” de Shirley Barber ne este prezentată viața lor, cu ce se ocupă ele, cum trăiesc alături de diverse ființe ale naturii, precum: șoarecii, fluturii și multe alte insecte, dar și ființe imaginare: spiriduși, elfi. Zânele trăiesc ca niște oameni, având grijă de bebelușii lor, cântând, admirând bogățiile ce le oferă natura, gătind fel și fel de prăjituri și realizând ordine cu privire la frunze, venirea anotimpurilor și balul ce are loc la palat. De asemenea, zorii doresc să explice idea că ea domnește într-o „lume dezumanizată” potrivit cu „Dicționar de Simboluri și Credințe Tradiționale

Românești”, dar și lumina care apare pe cer înainte de a răsări Soarele. Lumina poate fi înțeleasă ca „un drum care pare să poată duce dincolo de orice formă, dar și dincolo de orice senzație și de orice noțiune”.(VIRI, 265 ieșirea din Imaginar și experiența luminii).

Tema o regăsim chiar și în titlul operei. La fel ca și în basmele populare, există lupta dintre Bine și Rău susținută de secvența: „Ferească Dumnezeu și pe sufletul păgân de aceea ce văzu”, lupta dintre balaur care reprezintă Răul și Făt-Frumos care aparține Binelui și care îl învinge prin tăierea capului cel mai mare. Necesara confruntare cu Răul are rolul în maturizarea eroului, astfel reiese caracterul de bildungsroman al textului. Totodată, sfaturile primite din partea babei și a calului („mergi, întreabă unde și care e calul acela”, „- Stai! – fă cum zic: înțepenește- te cu pintenii la mine în brâu, scoate sabia și stăi gata”) se constituie într-un veritabil „fir al Ariadnei” fără de care izbânda nu ar fi fost posibilă, ca și în „Povestea lui Harap-Alb”. Odată ajuns la Verde-Împărat, Harap-Alb este silit să depășească numeroase obstacole precum: aducerea salatei din grădina ursului, aducerea capului de cerb și a fetei lui Roș-Împărat. La primele încercări este ajutat de Sfânta Duminică, iar la cea treia îi vin în ajutor cinci ființe himerice (Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă), cărora li se adaugă crăiasa furnicilor și cea a albinelor. Toți aceștia își aduc aportul pentru a trece de proba casei de aramă, de ospățul pantagruelic, de alegerea macului de nisip și nu în ultimul rând, în ceea ce privește păzitul fetei de împărat și identificarea acesteia.

Se adaugă și tema destinului prefigurată de dădaca băiatului: „Așteaptă numai! [...] Dacă stă lucru așa, apoi stă bine”, ceea ce vrea să prefigureze faptul că realizarea căutării calului are o rezolvare pe care ea o știa și o și rezolvă.

Temele amintite sunt susținute de motivele literare: superioritatea mezinului: „- Apoi mergi cu Dumnezeu, și îi zise împăratul doară vei avea mai mult noroc decât frații tăi.” care este binecuvântat de părintele său, cum și-a binecuvântat Iacov copiii: „Și Iosif a zis tatălui său: <<Nu așa, tată, căci acela este cel întâi născut; pune-ți mâna dreaptă pe capul lui.>> Tatăl său n-a vrut, ci a zis:<< Știu, fiule, știu; și el va ajunge un popor, și el va fi mare; dar fratele lui cel mai mic va fi mai mare decât el și sămânța lui va ajunge o ceată de neamuri.>>” (Geneza 48:19), predându-i în mâinile Atotputernicului Tată, și călătoria alături de încercările la care este supus protagonistul: „Florile de pe marginile căii începură a se lăuda și a îndemna pe Petru ca să le rupă și să-și facă cununa din ele...”, dorind să scape de blestemul care era peste ele și peste Vâlvă, cu credința că poate el le va elibera.

Numele voinicului Petru este asemănat cu Apostolul Simon Petru care a primit cheile Raiului, semnificând dorința împlinită de a deschide ceea ce înseamnă necunoscutul, ceea ce niciunui muritor nu i s-a mai dat oportunitatea, onoarea de a deschide absolutul. Ielele sunt ființe fabuloase care apar noaptea în lumina lunii. Acestea stăpânesc văzduhul; sunt în număr de trei sau șapte și încing hore. Rostirea numelui

lor atrage pedeapsa și de aceea se preferă forma derivată de pronumele personal „ele”. Cel care le vede, rămâne înmărmurit, pironit pământului, cu ochii la ele, neom, cu fața strâmbă, trupul paralizat, sau mai rar cu nostalgia absolutului. În acest caz se află și Ștefan Gheorghidiu care trăiește cu nostalgia absolutului și pentru care dragostea absolută reprezintă condiția sine qua non. De asemenea, vorbim și de Andrei Pietraru, care și el la fel ca și Ștefan, reprezintă un suflet tare și un băiat în căutarea absolutului și din această cauză renunță la un viitor strălucit pentru a-și împlini dragostea care se dovedește a fi neîmpărtășită din partea Ioanei, ceea ce duce la nașterea unui motiv pentru a-și lua zilele. Însuși Petru este un suflet tare deoarece are coloană vertebrală fixă și de fiecare dată dă dovadă de vitejie.

Însă pe de altă parte o responsabilitate enormă care trebuia respectată cu sfințenie și frică. Este de asemenea asemănat datorită purtării lui Petru față de Isus Hristos în Grădina Ghetsimani, „Deasupra fără tihnă, se/ frământau măslini,/ Păreau că vor să fugă din loc, să/ nu-L mai vadă.../ Treceau bătaii de aripi prin/ vraisătea grădinii/ Și ulii de seară dau roate după pradă.” (Vasile Voiculescu „Grădina Ghetsimani”), când Acesta este trădat și Petru scoate sabia din teacă ca un viteaz, dovedind cui Îi slujește și curajul cu care a fost însuflețit. Deopotrivă acționează și tânărul când vine vorba de tatăl lui, împăratul, slujindu-l ca și apostolul Petru pe Isus, „Împăratul iudeilor”, pentru a descoperi taina și a-l salva de la îngrijorarea care îi tulbură ochii. Astfel pornește spre fântâna Zânei Zorilor și este nevoit să lupte împotriva balaurului care arunca cu foc înspre băiat, la fel cum în Grădina Ghetsimani oamenii și soldații au venit cu făclii de foc pentru a-l captura. Focul este cel care semnifică ura dintre tânăr și balaur, cât și dintre muritori și Rege.

Totodată, focul, ca și în „Moara cu noroc” de Ioan Slavici, are rol purificator cu reverberații asupra destinului celor rămași în viață.

Acțiunea este plasată într-un „illo tempore”, adică într-o atmosferă a fabulosului (categorie a fantasticului care desemnează personaje și fapte fără corespondent în realitate), evenimentele fiind relatate din perspectiva unui narator omniscient și omniprezent, perspectiva fiind obiectivă și focalizarea „0”.

Constatăm o relație de simetrie între incipit și final, astfel formula care începe povestirea: „A fost ce-a fost, dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti” face posibilă trecerea de la realitate la ficțiune; iar finalul închis are menirea de a conduce cititorul înspre lumea reală trasându-i drumul: „Petru a trăit și a împărățit cu pace și cu sănătate...și doară și astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu”.

Povestea începe cu un moment de echilibru; este prezentată o familie regală din care fac parte: regele, regina și cei trei fiii de împărat. Curiozitatea celui mai mic reușește să destrame liniștea și înțelegerea familiei. Dorește cu îndrăzneală să știe cauza defectului fizic al tatălui său: un ochi râdea și celălalt plângea. Acesta acceptă palmele primite de la părintele său, dacă asta îl determina să fie mai aproape de adevăr. Într-un final, acesta

cedează întrebării neîntrerupte a fiului său și îi mărturisește că este bucuros fiindcă are trei feciori, dar și îngrijorat de faptul că ei nu sunt vrednici pentru a împărăți; iar această durere sufletească îl determină pe neofit să meargă și să dovedească că el e demn.

Primește provocarea pe care tatăl lui o propune, însă frații lui mai mari i-o iau înainte, fiindcă ei au întâietate. Astfel după ce cei doi eșuează, nereușind să aducă după „un an, o lună, o săptămână și o zi apa de la fântâna Zânei Zorilor” decide să pornească; dar nu reuși fără ajutorul venit din partea „babei Birșa” care realizează un transfer de putere și vitejie, dobândit de la tatăl băiatului; acesta costând în cureaua care a făcut posibilă arătarea calului din tinerețe a bătrânului lui tată. Tămâia are rolul de a-l alunga pe diavol (Vâlcea- „Dicționar de Simboluri și Credințe Tradiționale Românești”). Prin fumul și mireasma ei, subliniază frumusețea actelor; creează atmosfera de sfințenie: „strigă baba făcând cruce peste cal și călăreț” și astfel este ca o ofrandă pentru Dumnezeu și ca o rugăciune de protecție; totodată un simbol al faptei bune. Fumul tămâii are rolul de a crea o împrejurare prielnică pentru meditație și în cazul acesta și de uimire, iar repetiția scoate în evidență frumusețea lucrurilor pe care Făt-Frumos le-a primit de la „baba Birșa”.

Podul are valențe simbolice, marcând trecerea de la o etapă a vieții la alta. Aici este confruntat de prezența Răului, balaurul, și cu un mediu neprotector: „Petru privi înainte și nu văzu alta decât cer și pământ... un pustiu la a cărui vedere i se ridicară perii în vârful capului.”

Apoi, văzu o pădure de aramă cum nu mai văzuse înainte, peste care zăcea un blestem. Acesta cedă tentației de a culege flori și era conștient de consecințele ce l-ar putea urma. Nu se temea și spunea: „Dacă-mi va fi ursită sa mor de ea, voi muri și așa; [...] să fie o sută și o mie de Iele!”. A luptat cu Vâlva pe care o biruiește, avându-l ca sfătuitor pe calul lui care se dovedește a fi fratele Vâlvei. Această bestie se prefăcu într-un cal, „cel mai frumos din lume”. Astfel, așa făcu cu toate Vâlvele dezlegându-le din robie: pe cea din pădurea de argint și de aur, dovedindu-se a fi toți frați. El făcu cununi din florile pe care le culeseră din cele trei păduri și acestea îl vor ajuta în viitorul apropiat. Trece prin frigul din tărâmul Sfintei Miercuri (este cea mai importantă după Sfânta Duminică și alături de Sfânta Vineri; vecină cu Sfânta Marți, ea locuiește în chilii uitate de lume; este o bătrânică uscățivă, vorbăreață și mofturoasă, supărându-se repede, dar și iertând repede) fără a se opri și primi „un scrin ferecat” cu o cutie mică înăuntrul lui, fiind „un element sfinx” (Eugen Simion). Această cutie îi dădu de veste că tatăl lui e supărat de frații lui care îl necăjesc cerându-i împărăția, însă acesta refuză să le-o dea. Atunci, experimentatorul (cel care trăiește „o hierofanie” (Mircea Eliade)) se întoarce. Ajunse printr-o căldură supărătoare care îl storsese de putere. Urcară pe un deal și acolo se afla Sfânta Joi (este soră cu Sfintele Miercuri, Vineri și Duminică; este o femeie bătrână și binevoitoare, protectoare a holdelor și a dragostei). Aceasta i-a promis că o să îi dea

ceva când se va întoarce, poruncindu-i să îi spună „sănătate și voie bună” Sfintei Vineri. Pe drum, se întâlnește cu „fetele Vântoaselor” care așteptau venirea vârcolacilor. Atunci vine momentul folosirii coronițelor: cea de aramă o dădu Vântoaselor și cea de argint bătrânei. Și dânsa îi dădu o poruncă: fiindcă era bătrână și dorea să fie cea mai frumoasă din lume, îl rugă să îi aducă apă de la fântâna Zânei Zorilor ca să o întinerească, însă această fântână era păzită „de fel de fel de fiare și de zmei îngrozitori”. Așadar aceasta îi dădu ceva: „un fluieraș mic-micuț” pe lângă un sfat: să îl lase pe Murgu la ea și să nu o privească pe Zâna Zorilor care, după cum zicea ea, era foarte urâtă, dovedindu-se a fi o mare minciună; o spusese din invidie, relevând rolul educativ, moralizator al basmului.

Ajuns la cetatea Zânei Zorilor acest fluieraș era înzestrat cu puterea de a adormi ființele grozave: „un năzdrăvan” lung, „niște balauri tot cu câte șapte capete”. Acestea adorm, dar Petru se folosește de primul ca să treacă râul protejat de leii adormiți ce stau pe punte. Făcu un jurământ, se luptă și câștigă. Astfel trecură Petru râul. Și acolo găsiră zânele frumoase care dormeau și o grădină în care „izvoarele curgeau mai limpede decât roua”, dar nu se aflau flori, numai boboci. Toate animăluțele din grădină dormeau. Apoi, ajunse la cetatea zânei unde se minună de frumusețea locului. Odăile erau din pânză de mătase și din aur. În total erau patruzeci și nouă. În casă a observat „fântâna cea vestită”. Coborârea în fântână coincide cu o moarte și o renaștere simbolică a mezinului; dar poate fi asociată unei coborâri în infern. Acolo stătea Zâna Zorilor, „așa cum era”, „Ba! Frumoasă era... frumoasă!”, se minuna și exclama. Ispita îl determină să o sărute și cum o sărută trebuia să bea și să mănânce din „colacul puterii” și „vinul juneței”. De trei ori (cifra magică) o sărută, apoi plecă cu ulcioarele pline cu apă. Pe drum înapoi, toate vietățile au prins viață și bucurie datorită sărutatului de trei ori. A trecut pe la cele trei surori și a primit o „năframă” de la Sfânta Joi și niște sfaturi în plus. A folosit cutia fermecată care l-a avertizat cu privire la frații lui; dar el nu a crezut și a crăpat cutia în șaptezeci și șapte de bucăți. S-a întâmplat cum a zis: s-a întâlnit cu frații lui și din cauza slăbiciunii lui, nu a ascultat de sfaturile și cererile calului său. Acesta este păcălit de frații săi vicleni și este călăuzit la o fântână. Ei au luat-o spre casă și au fost răsplătiți de vârstnicul conducător care, după ce s-a spălat, a văzut chiar și viermele din vas, așa de bine vedea.

Când Zâna Zorilor se deșteaptă, și inima ei se schimbă. Ea se bucură când văzu coronița de pe capul ei, însă se întristă fiindcă nu știa cine a fost în casa ei și cine s-a ospătat din bucatele ei. Nimeni nu știa. Petru se află la fântâna unde îl lăsară frații lui și când află că fiarele pornesc ca să îl aducă în fața zânei, fugi. Astfel, acestea se prezintă înaintea ei cu vești triste. Și soarele încercă, dar fără urmă de el. Zânei au început să-i curgă lacrimi din „ochișori”, simțindu-se atrasă de muritorul diferit. Dădu o poruncă și lumea se întunecă. Împăratul îi trimite pe cei doi fii ai săi să ducă apa înapoi la dânsa, însă Florea și Costan (frații lui Petru) au fost orbiți fiindcă nu erau prințul inimii fetei. Zâna dădu dovadă de

slăbiciune și astfel a lăsat ca toate ființele să plece, doar două din fiecare rămăseseră. Timpul trecea și rămânea. Vântoasele au încercat să aducă lumină în lume, dar nu au izbutit. Așadar, au pornit în căutarea lui Petru, dar acesta era considerat mort.

Vestea a ajuns la Sfânta Vineri și acestea au cutreierat de trei ori (cifă magică) fiecare colțișor al lumii. Însă el era blocat în fântână: „Petru nu era decât os și cenușă”. A fost curățit și a devenit „pe de o sută și pe de o mie de ori mai voinic și mai fălos”. Pe urmă, a mers cu Murgu, calul său, la Zâna Zorilor unde „sări Petru la ea [...] și o sărută ... cum sărută adecă feții-frumoși pe zânele drăgăstoase...”.

Natura se bucură împreună cu îndrăgostitul și iubita lui, la fel ca și în operele eminesciene: „Adormind de armonia/ Coderului bătut de gânduri,/ Flori de tei deasupra noastră / Or să cadă rânduri-rânduri”- „Dorința”, și totul se termină cu nunta și răsplata mirelui: cele două împărății, dar și soția care a fost profețită de Vâlvă: „Frumoasă să-ți fie nevasta”. Limbajul cuprinde proverbe și expresii populare care au rolul de a ne duce, măcar cu gândul, în lumea prezentată de narator, dar și de a contribui la oralitatea textului: „stâmpără-te”, „Ia frânele și dă cu ele de propta casei.”. Observăm umorul care are farmecul lui de a sublinia anumite aspect care ne fac să zâmbim și să trăim prin intermediul imaginației emoțiile personajului, punând în practică „pactul de ficționalitate” a lui Umberto Eco. Mijloacele de realizare a umorului sunt: ironia („frig încât îngheață și vițelul în vacă” și „Grozav ce era, și înfricoșat, și... să ferească Dumnezeu”) și expresiile populare: „Doamne ajută.”. Aceste expresii sunt folosite pentru a exprima gravitatea situației sau pentru a face haz de necaz, devenind o batjocură la adresa lui Dumnezeu.

Cunoaștem un tânăr excepțional, care se diferențiază de restul tinerilor, prin trăsătura dominantă. Astfel, este caracterizat de către narator: „Voinic a fost la luptă, voinic rămase și la răbdare”, de către cal: „Știu că nu te va răbda firea” dar și din vorbele și faptele acestuia: viteaz „Făt-Frumos cel fără de frică”. Totodată, dă dovadă de mândrie, nesupunându-se prietenului său care îi dorea binele: „- Ba nu! [...] să mergem!” fiind și încăpățânat și copilăros, fiindcă face cununi din flori. Prin toate probele, curajul său iese biruitor făcându-ne astfel să credem că putem orice, dacă îndrăznim, la fel cum Isus spune: „Îndrăzniți! Eu am biruit lumea.”

Basmul „Zâna Zorilor” este un basm prin care Ioan Slavici ne dăscălește prin acest exemplu din toate punctele de vedere, descoperind și neputința lui, nu doar puterea lui; reușind să se ridice de fiecare dată; dovedind că datorită slăbiciunilor sale reușește să se cunoască și să își întărească puterea de a continua.

Umberto Eco spunea că: „Acest tip de literatură ne pregătește să acceptăm la fiecare pas corecții ale cunoașterii noastre despre lumea reală.” dovedindu-ne că basmul este și o formă de dezvoltare, de schimbare a gândirii noastre.

Secțiunea ilustrație de carte

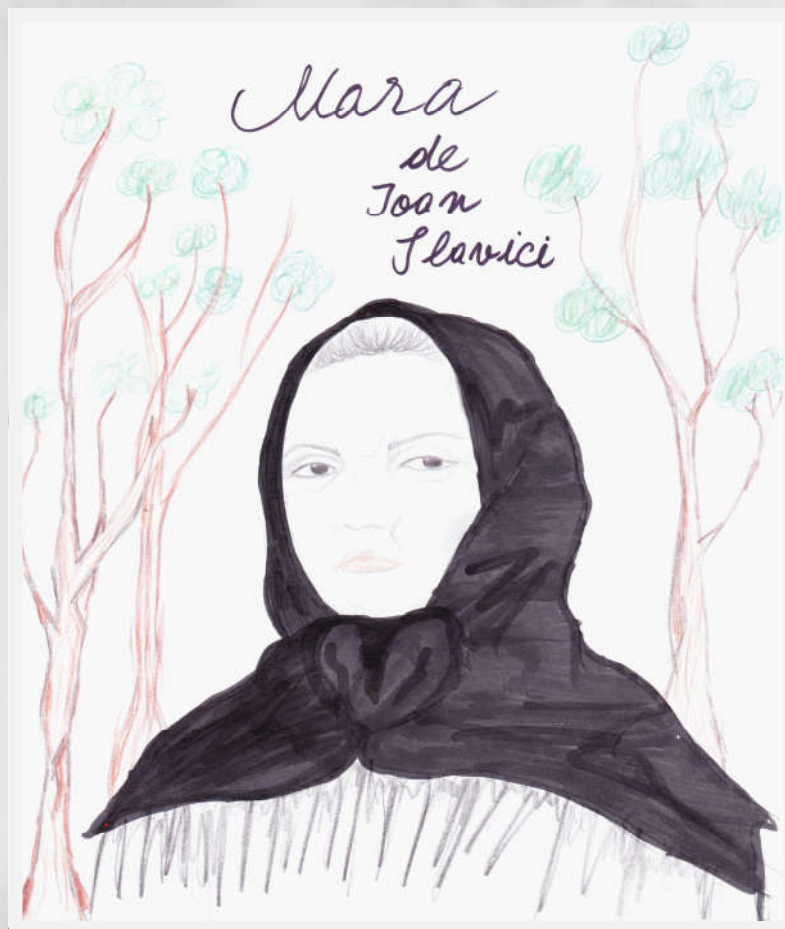
Bernat Karolina, cls. a VII-a, C.N. „Ioan Slavici”

Iancu Dariana, cls. a IX-a B, C.N. „Ioan Slavici”

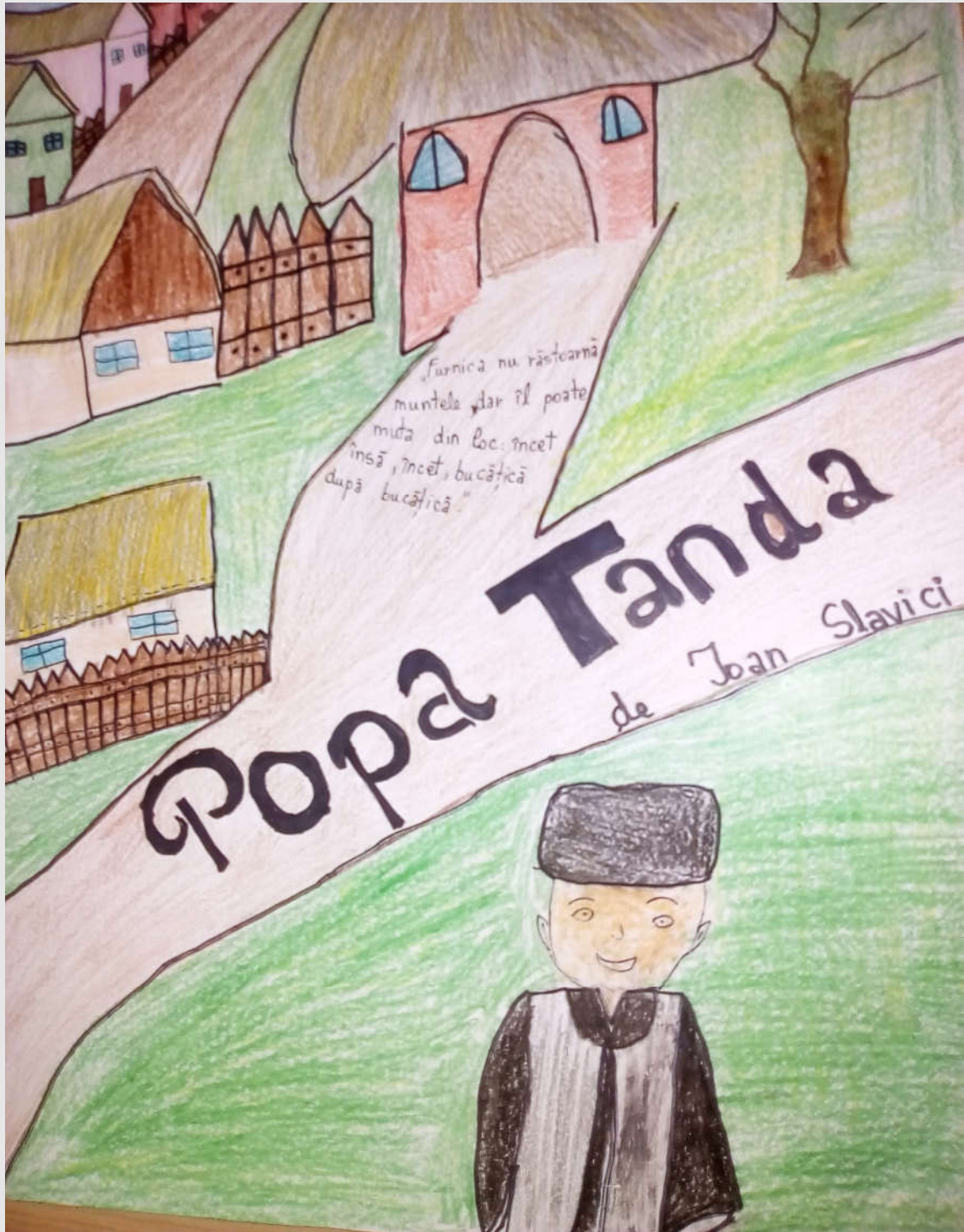
Supuran Ruxandra, cls. a VII-a, C.N. „Ioan Slavici”

Mincă Alexandra, cls. a XI-a,
C.N. „Vladimir Streinu” Găești

Mureșan Maria, cls. a IX-a B, C.N. „Ioan Slavici”

Vaida Ivette, cls. a VIII-a, C.N. „Ioan Slavici”

Tabel participanți concurs
„Ioan Slavici – clasicul moralist” 2018

Secțiunea concurs		Nume prenume elev / lucrare	Prof. coordonator	Unitatea de învățământ	Județ
ILUSTRAȚIE DE CARTE gimnaziu	1	Birta Lorena, cls. a VI-a, <i>Zâna Zorilor</i>	Morgovan Cristina	Liceul Vocațional Pedagogic „N. Bolcaș” Beiuș	BH
	2	Cuc Iulia, cls. a VI-a, <i>Nuvele</i>	Morgovan Cristina	Liceul Vocațional Pedagogic „N. Bolcaș” Beiuș	BH
	3	Doroș Carina, cls. a VII-a, <i>Moara cu noroc</i>	Florea Irina	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM
	4	Vaida Ivette, cls. a VIII-a, <i>Popa Tanda</i>	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM
	5	Turi Ariana, cls. a VII-a B, <i>Ileana cea isteată</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	6	Dumitru Naomi Crina, cls. a VII-a B, <i>Doi feți cu stea în frunte</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	7	Șipoș Alexandra, cls. a VII-a B, <i>Doi feți cu stea în frunte</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	8	Paul David, cls. a V-a A, <i>Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	9	Kovacs Kitti, cls. a VI-a A, <i>Isprăvile lui Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	10	Felecan Oana Claudia, cls. a VI-a A, <i>Zâna Zorilor</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	11	Balea Daniela, cls. a VI-a A, <i>Ileana cea șireată</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	12	Lung Elisa Patricia, cls. a VI-a A, <i>Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	13	Donca Andrei Mihnea, cls. a V-a A, <i>Păcală și boierul</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	14	Lucuț Cristina, cls. a VI-a A, <i>D-ale lui Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM

Secțiunea concurs		Nume prenume elev / lucrare	Prof. coordonator	Unitatea de învățământ	Județ
ILUSTRAȚIE DE CARTE gimnaziu	15	Barla Evelin, cls. a VI-a A, <i>Păcală în satul lui</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	16	Lucuț Dumitrița, cls. a VI-a A, <i>Păcală în satul lui</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	17	Paskuj Alexandra, cls. a VII-a B, <i>Zâna Zorilor</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	18	Dâns Darius-Gabriel, cls. a VI-a A, <i>Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	19	Ghiță Maria, cls. a VI-a A, <i>Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	20	Pop Iulia, cls. a VI-a A, <i>Păcală și boierul</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	21	Ghorghițanu Daria, cls. a V-a A, <i>Păcală și boierul</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM
	22	Chișluca Ana, cls. a V-a, <i>Doi feți cu stea în frunte</i>	Florea Irina	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
liceu	1	Minca Alexandra Daniela, cls. a XI-a, <i>Mara- eroina lui Slavici</i>	Puchianu Elena	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	2	Iancu Dariana, cls. a IX-a B, <i>Mara</i>	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	3	Mureșan Maria, cls. a IX-a B, <i>Zâna Zorilor</i>	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	4	Câmpan Larisa, cls. a XI-a A / <i>Banul și munca cinstită</i>	Nistor Simona	Colegiul Silvic „Transilvania”	BN

Secțiunea concurs		Nume prenume elev / lucrare	Prof. coordonator	Unitatea de învățământ	Județ
CREAȚIE LITERARĂ gimnaziu	1	Fabian Miriam, cls. a VII-a, <i>O luptă uitată, o armă rămasă</i>	Filip Adela	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	2	Illeș Miruna, cls. a VII-a, <i>Cazul J.R.</i>	Filip Adela	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	3	Sabou Georgiana, cls. a VII-a C, <i>Regina iubirii</i>	Dat Ioana Nadia	Colegiul Național „Octavian Goga” Marghita	BH
	4	Fedorca Alexandra, cls. a VIII-a, <i>Întâmplări de neuitat...</i>	Șimonca Anca	Școala Gimnazială „M. Eliade	SM
	5	Ostate Flavia, cls. a VII-a C, <i>Copilăria</i>	Șimonca Anca	Școala Gimnazială „M. Eliade	SM
liceu	1	Cîmpan Bianca, cls. a XII-a D / <i>Revoluția cuvântului</i>	Dregan Cristina	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	2	Lișcă Alexandra, cls. a XII-a F / <i>Revedere</i>	Dregan Cristina	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	3	Stanciu Alexandru, cls. a XII-a / <i>O călătorie în jurul lumii</i>	Puchianu Elena	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	4	Petcu Alma Elena, cls. a XI-a / <i>Simfonie de sentimente la început de primăvară</i>	Iordache Aurelia	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	5	Ionică Gabriela, cls. a XI-a / <i>Comoara vieții</i>	Iordache Aurelia	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	6	Dincă Andreea, cls. a XI-a / <i>Simți... și doare</i>	Iordache Aurelia	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	7	Grec Claudia, cls. a XI-a, <i>Era frumoasă</i>	Sebestyen Teofilia	Liceu Borșa, Maramureș	MM
	8	Tomoiagă Tamara Betrice, cls. a XI-a, <i>Ceai de mușețel</i>	Sebestyen Teofilia	Liceu Borșa, Maramureș	MM
	9	Timiș Bianca-Gabriela, cls. a XI-a, <i>Accident muzical - nota divină</i>	Sebestyen Teofilia	Liceu Borșa, Maramureș	MM
	10	Timiș Bianca-Gabriela, cls. a XI-a, <i>Stea la pământ</i>	Sebestyen Teofilia	Liceu Borșa, Maramureș	MM

Secțiunea concurs		Nume prenume elev / lucrare	Prof. coordonator	Unitatea de învățământ	Județ
ESEU	1	Clapa Aida, cls. a X-a C, / <i>Frânturi din învățături ancestrale</i>	Pintea Laura	Colegiul Național „D-na Stanca”	SM
	2	Porumbăcean Anda, cls. a X-a A, / <i>Simbolul focului în operele lui Ioan Slavici</i>	Doboș-Lazăr Liliana	Liceul de Arte „Aurel Popp”	SM
	3	Tivadar Iulia, cls. a X-a A, / <i>Simbolistica locuinței în Moara cu noroc de Ioan Slavici și Plumb de George Bacovia</i>	Doboș-Lazăr Liliana	Liceul de Arte „Aurel Popp” Satu Mare	SM
	4	Buhai Iulia, cls. a X-a A / <i>Moara cu noroc de Ioan Slavici și Cele 10 porunci</i>	Doboș-Lazăr Liliana	Liceul de Arte „Aurel Popp” Satu Mare	SM
	5	Pop Denisa, cls. a XII-a E, <i>Eseu critic asupra creației lui Ioan Slavici</i>	Dregan Cristina	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	6	Ciucă Alexandra, cls. a XI-a / <i>Originalitatea scrierii lui Slavici</i>	Puchianu Elena	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	7	Stanciu Alexandru, cls. a XII-a / <i>Eseu critic asupra creației lui Ioan Slavici în viziunea lui Nicole Iorga</i>	Puchianu Elena	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB
	8	Pittforodeschi Patricia, cls. a XI-a F / <i>Dramatismul și gravitatea spectacolului slavician</i>	Delia Muntean	Colegiul Național „Vasile Lucaciu”	MM
APTITUDI DE LECTURĂ ECHIPAJE	1	Grad Daria, cls a X-a B	Vancea Călina	Colegiul Național „D-na Stanca”	SM
		Danciu Denisa, cls. a X-a B			
		Rațiu Daniela, cls a X-a			
	2	Purguly Kevin, cls. a X-a F	Gherman Cristina	Colegiul Național „D-na Stanca”	SM
		Corondan Geanina, cls. a X- F			
		Medve Csilla, cls a X-a F			
	3	Varga Gabriella, cls. a XI-a F	Petrovai Diana	Liceul Reformat Satu Mare	SM
		Moroz Hannelore, cls. a XI-a F			
		Eles Tamas, cls. a XI-a F			
	4	Pereș Luca, cls. a X-a D	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM
		Tărcan Adriana, cls. a X-a C			
		Balog Denisa, cls. a X-a D			

PREMIILE CONCURSULUI

Secțiunea concurs	Nume prenume elev / lucrare	Prof. coordonator	Unitatea de învățământ	Județul	
ILUSTRAȚIE DE CARTE GIMNAZIU	Dâns Darius-Gabriel, cls. a VI-a A, <i>Păcală</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM	Premiul I
	Donca Andrei Mihnea, cls. a V-a A, <i>Păcală și boierul</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM	Premiul II
	Bernat Carolina, cl. a VII-a ILEANA CEA ISTEATĂ	Florea Irina	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM	Premiul III
	Birta Lorena, cls. a VI-a, <i>Zâna Zorilor</i>	Morgovan Cristina	Liceul Vocațional Pedagogic „N. Bolcaș” Beiuș	BH	Premiu special
	Supuran Ruxandra, cl. a VII-a FLORIȚA DIN CODRU	Florea Irina	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM	Mențiune I
LICEU	Vaida Ivette, cls. a VIII-a, <i>Popa Tanda</i>	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM	Mențiune II
	Ghorghițanu Daria, cls. a V-a A, <i>Păcală și boierul</i>	Florea Irina	Școala Gimnazială „Grigore Moisil”	SM	Mențiune III
	Minca Alexandra Daniela, cls. a XI-a, <i>Măra-eroina lui Slavici</i>	Puchianu Elena	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	DB	Premiul I
	Iancu Dariana, cls. a IX-a B, <i>Mara</i>	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM	Premiul II
	Câmpan Larisa, cls. a XI-a A / <i>Banul și munca cinstită</i>	Nistor Simona	Colegiul Silvic „Transilvania”	BN	Premiul III
	Mureșan Maria, cls. a IX-a B, <i>Zâna Zorilor</i>	Suciu Florica	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM	Mențiune

Sectiunea CREATIE LITERARA		Nume prenume elev / lucrare	Profesor coordonator	Unitatea de învățământ	Județ
gimnaziu	PREMIUL I	Fabian Miriam, cls. a VII-a, <i>O luptă uitată, o armă rămasă</i>	Filip Adela	Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare	SM
	PREMIUL al II-lea	Fedorca Alexandra, cls. a VIII-a, <i>Întâmplări de neuitat...</i>	Șimonca Anca	Școala Gimnazială „Mircea Eliade	SM
	PREMIUL al III-lea	Sabou Georgiana, cls. a VII-a C, <i>Regina iubirii</i>	Dat Ioana Nadia	Colegiul Național „Octavian Goga” Marghita	BH
	MENTIUNE I	Illeș Miruna, cls. a VII-a, <i>Cazul J.R.</i>	Filip Adela	Colegiul Național „Ioan Slavici”	SM
	MENTIUNE II	Ostate Flavia, cls. a VII-a C, <i>Copilăria</i>	Șimonca Anca	Școala Gimnazială „Mircea Eliade	SM

SECȚIUNEA ESEU

Titlul lucrării	Numele și prenumele elevului	Clasa	Instituția de învățământ	Județul	Profesor coordonator	Premiu
Revoluția cuvântului	Cîmpan Bianca Alexandra	a XII-a D	Colegiul Național „Ioan Slavici”	Satu Mare	Dregan Cristina	premiul I
Stea la pământ	Timiș Bianca-Gabriela	a XI-a	Liceul Borșa	Maramureș	Sebestyen Teofilia	premiul II
Simți... și doare	DINCĂ ANDREEA	a XI-a	Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești	Dâmbovița	AURELIA IORDACHE	premiul III
Ceai de mușețel	Tomoiagă Tamara Beatrice	a XI-a	Liceul Borșa	Maramureș	Sebestyen Teofilia	Premiu special
Revederea	Lișcă Alexandra	a XII-a F	Colegiul Național „Ioan Slavici”	Satu Mare	Dregan Cristina	mențiune

“Ioan Slavici - clasicul moralist”, ediția 2018

